

วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง

ในบทนี้ผู้วิจัยได้เสนอหลักการและแนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับแนวความเป็นครู ตลอดจนความเป็นมาของแนวความเป็นครูในรายละเอียด ที่ได้ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร ตำรา บทความ และงานวิจัยต่าง ๆ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้คือ

ตอนที่ 1 ทศนคติ ทฤษฎีเกี่ยวกับทศนคติ และความสำคัญของทศนคติต่อวิชาชีพครู

ตอนที่ 2 การวิจัยเกี่ยวกับการสร้างและพัฒนาแบบวัดทศนคติต่อวิชาชีพครูในต่างประเทศ และในประเทศไทย

ตอนที่ 3 แนวความเป็นครู : ความหมายและการศึกษาเบื้องต้น

ตอนที่ 1 ทศนคติ ทฤษฎีเกี่ยวกับทศนคติ และความสำคัญของทศนคติต่อวิชาชีพครู

เนื่องจากการศึกษาเกี่ยวกับแนวความเป็นครู เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาเรื่อง ความถนัด (Aptitude) ซึ่งคำว่า "แนว" ตอนต้นเรียกว่า "ความถนัดเฉพาะ" (ทบวงมหาวิทยาลัย 2527 : 171) โดยเริ่มคิดกันว่าทุกคนที่จะมาเป็นครูที่ดีที่เป็นผลผลิตขั้นสุดท้าย น่าจะมีศักยภาพอะไรเป็นพื้นฐานในตัวของเขาเองก่อนจะเขาสู่การวิชาชีพครู จากความคิดเริ่มตนนี้จึงได้มุ่งศึกษาทางด้านทศนคติ (Attitude) ซึ่งจะกล่าวถึงทศนคติในรายละเอียดต่อไป

ความหมายของทศนคติ

ทศนคติเป็นเรื่องของความพึงพอใจ หรือไม่พึงพอใจต่อวัตถุทางจิตวิทยา ซึ่งวัตถุทางจิตวิทยา นี้ได้แก่ วัตถุทางกายภาพ ความคิด แบบการกระทำ ความประพฤติ อุดมการณ์ หลักการทางศีลธรรม ประโยคสั้น ๆ ที่ถูกขึ้นเพื่อจูงใจประชาชน หรือสัญลักษณ์ใด ๆ หรือความคิดใด ๆ ที่บุคคลแสดงออก ทั้งในทางบวกหรือทางลบ ซึ่งความพึงพอใจดังกล่าวนี้อาจจะเป็นเรื่องในทางดี เช่น ความชอบการป้องกัน ความชอบพอรักใคร่ต่าง ๆ ส่วนความไม่พึงพอใจ ได้แก่ ความเกลียด ความไม่ชอบ ความทำลาย หรือการกระทำต่อต้านอื่น ๆ ทศนคิตั้งกล่าวนี้นี้เป็นศักยภาพของการกระทำ (Potential action) ของบุคคลที่มีต่อวัตถุ ศักยภาพการกระทำดังกล่าวนี้ อาจจะเป็นในทางพึงพอใจหรือไม่

พึงพอใจก็ได้ ประสบการณ์ในค่านิยมที่เป็นมาในอดีต เป็นส่วนประกอบของทัศนคติทั้งหมดของบุคคลคนนั้นด้วย ควรระมัดระวังในเรื่องความไม่แน่นอนในการใช้ความคิดเพิ่มเติม ๆ เป็นดัชนีทางทัศนคติการกระทำของบุคคลนั้น ถือได้ว่าเป็นดัชนีบอกถึงทัศนคติที่แท้จริงมากกว่าสิ่งที่เขาพูด แต่การกระทำของบุคคลนั้น อาจจะบิดเบือนทัศนคติของเขาได้ ดังนั้นจึงยังคงใช้ความคิดเห็น หรือรูปแบบอื่น ๆ ของการกระทำเป็นเพียงดัชนีของทัศนคติ (Thurstone 1965 : 20-21)

นอกจากนี้ยังมีนักการศึกษาหรือนักจิตวิทยาหลายคนได้ให้ความหมายของคำว่า "ทัศนคติ" ไว้ เช่น เครทซ์และครัทซ์ฟิลด์ (Kretch and Crutchfield 1948 : 152) ให้ความหมายว่า ทัศนคติเป็นผลรวมของกระบวนการที่ก่อให้เกิดสภาพการจูงใจ อารมณ์ การยอมรับ และพุทธิปัญญา (Cognitive) ซึ่งกระบวนการเหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งของประสบการณ์ของบุคคล แคทซ์ (Katz 1960 : 343) ให้ความหมายว่า ทัศนคติ หมายถึง ส่วนประกอบสองส่วนประกอบกันคือ ความรู้สึกในการที่จะชอบหรือไม่ชอบ และความรู้หรือความเชื่อซึ่งอธิบายถึงลักษณะ ตลอดจนความสัมพันธ์ของสิ่งหนึ่งที่มีต่อสิ่งอื่น ๆ และยังมีอีกความหมายหนึ่งซึ่งเสนอแนวทางการวัดทัศนคติไว้อย่างชัดเจน คือ แนวคิดของฟิชเบินและไอเซน (Fishbein & Ajzen 1975 : 28-29) ซึ่งให้ความหมายว่า ทัศนคติคือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หมายถึง ผลรวมของการประเมินความเชื่อที่บุคคลมีต่อสิ่งนั้น ซึ่งฟิชเบินใช้ทัศนคติที่ได้จากการวัดโดยอาศัยคำนิยามนี้เป็นตัวแปรหนึ่งของแบบจำลองที่ใช้ทำนายพฤติกรรมความตั้งใจของบุคคล

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับทัศนคติ

1. องค์ประกอบของทัศนคติ

นักจิตวิทยาได้เสนองค์ประกอบของทัศนคติไว้ 3 แนว คือ

1.1 ทัศนคติที่มีสามองค์ประกอบ แนวคิดนี้ระบุว่าทัศนคติมี 3 องค์ประกอบ คือ

(1) องค์ประกอบด้านปัญญา (Cognitive Component) มีส่วนย่อยประกอบด้วย ความเชื่อ ความรู้ ความคิด และความคิดเห็น ที่บุคคลมีต่อที่หมายของทัศนคติ

(Attitude Object)

(2) องค์ประกอบด้านอารมณ์ความรู้สึก (Affective Component) หมายถึง ความรู้สึก ชอบ-ไม่ชอบ หรือหาที่รัก-ไม่รักที่บุคคลมีต่อที่หมายของทัศนคติ

(3) องค์ประกอบด้านพฤติกรรม (Behavioral Component) หมายถึง แนวโน้มหรือความพร้อมที่บุคคลจะปฏิบัติต่อที่หมายของทัศนคติ

นักจิตวิทยาที่สนับสนุนการแบ่งทัศนคติเป็นสามองค์ประกอบ และมีอิทธิพลต่อการศึกษาค้านี้ ไม่น้อย คือ เครทซ์และคณะ (Kretch, Crutchfield and Ballachey 1962) และ ทริอันดิส (Triandis 1971) นักจิตวิทยาเหล่านี้ให้คำนิยามทัศนคติโดยครอบคลุมองค์ประกอบทั้งสามองค์ประกอบอย่างครบถ้วน และเห็นว่าองค์ประกอบเหล่านี้มีความสัมพันธ์ต่อกันและกันพอสมควร

1.2 ทัศนคติที่มีสององค์ประกอบ แนวคิดนี้ระบุว่าทัศนคติมี 2 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบค่านิยม และองค์ประกอบค่านิยมความรู้สึก

นักจิตวิทยาที่สนับสนุนการแบ่งทัศนคติเป็นสององค์ประกอบได้แก่ แคทซ์ (Katz 1960) และโรเซนเบิร์ก (Rosenberg 1965) ตามแนวคิดของโรเซนเบิร์ก องค์ประกอบค่านิยม หมายถึง กลุ่มของความเชื่อที่บุคคลมีว่าที่หมายของทัศนคติจะเป็นตัวส่งเสริม หรือขัดขวางการบรรลุถึงค่านิยมต่าง ๆ ของบุคคล ส่วนองค์ประกอบค่านิยมความรู้สึก หมายถึง ความรู้สึกที่บุคคลมีเมื่อถูกกระตุ้นโดยที่หมายของทัศนคติ โรเซนเบิร์ก เห็นว่า อารมณ์ความรู้สึกทางบวกที่บุคคลมีต่อที่หมายของทัศนคติ จะมีความสัมพันธ์กับความเชื่อที่ว่าที่หมายของทัศนคตินั้นสัมพันธ์กับการบรรลุถึงค่านิยมทางบวกและขัดขวางการบรรลุถึงค่านิยมทางลบของบุคคล ในทางกลับกันอารมณ์ความรู้สึกทางลบที่บุคคลมีต่อที่หมายของทัศนคติจะมีความสัมพันธ์กับความเชื่อที่ว่า ที่หมายของทัศนคตินั้นสัมพันธ์กับการบรรลุถึงค่านิยมทางลบและขัดขวางการบรรลุถึงค่านิยมทางบวกของบุคคล ส่วนทัศนคติทางบวกเล็กน้อยหรือทางลบเล็กน้อยที่บุคคลมีต่อที่หมายของทัศนคติจะมีความสัมพันธ์กับความเชื่อที่ว่า ที่หมายของทัศนคตินั้นมีความสัมพันธ์กับค่านิยมที่มีความสำคัญน้อยสำหรับบุคคล หรือหากสัมพันธ์กับค่านิยมที่สำคัญ บุคคลก็จะมีความมั่นใจน้อยถึงความสัมพันธ์ระหว่างที่หมายของทัศนคติกับค่านิยมนั้น ๆ

แนวคิดของโรเซนเบิร์กสามารถเขียนเป็นสมการทางคณิตศาสตร์ได้ดังนี้

$$AA \approx \sum_{i=1}^n PI_i VI_i$$

- เมื่อ
- AA = อารมณ์ความรู้สึกที่บุคคลมีต่อที่หมาย (Attitudinal Affect)
 - VI_i = ความสำคัญของค่านิยม i ที่ต่อบุคคลในฐานะจะเป็นแหล่งให้เขาเกิดความพึงพอใจ (Value Importance)
 - PI_i = การรับรู้ของบุคคลว่าที่หมายของทัศนคติส่งเสริมหรือขัดขวางการบรรลุถึงค่านิยม i (Perceived Instrumentality)
 - n = จำนวนค่านิยมที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดของ โรเซนเบิร์ก เป็นแนวคิดที่พื้นฐานร่วมกับกลุ่มทฤษฎีที่เรียกว่า กลุ่มทฤษฎีความคล่องจงทางปัญญา (Cognitive consistency theories) โดยโรเซนเบิร์กเห็นว่า "มนุษย์มีความต้องการที่จะบรรลุและรักษาไว้ซึ่งความคล่องจงระหว่างอารมณ์ความรู้สึกและปัญญา" (Rosenberg 1965 : 123-124). โรเซนเบิร์กจึงนิยามทัศนคติว่าเป็นโครงสร้างระหว่างปัญญาและอารมณ์ความรู้สึก

1.3 ทัศนคติมีองค์ประกอบเดียว แนวคิดนี้ระบุว่า ทัศนคติมีองค์ประกอบเดียว คือ อารมณ์ความรู้สึกในทางชอบหรือไม่ชอบที่บุคคลมีต่อที่หมายของทัศนคติ นักจิตวิทยาที่สนับสนุนแนวคิดนี้ได้แก่ เบ็ม (Bem 1970) ฟิชบินและไอเซ็น (Fishbein & Ajzen 1975) อิลสโค (Insko 1967) และเซอร์สโตน (Thurstone 1959) นักจิตวิทยาเหล่านี้ถือเอานิยามองค์ประกอบทางอารมณ์ความรู้สึกเป็นคำนิยามทัศนคติด้วย

ในบรรดาแนวการจัดองค์ประกอบของทัศนคติ 3 แนวดังกล่าวข้างต้น แนวที่ได้รับความนิยมมากที่สุดในปัจจุบันคือ แนวที่เห็นว่า ทัศนคติมีองค์ประกอบด้านอารมณ์ความรู้สึกเพียงองค์ประกอบเดียว (ซีระพร อุวรรณโณ 2528 : 136) ส่วนองค์ประกอบด้านปัญญาและองค์ประกอบด้านพฤติกรรม นักจิตวิทยาบางท่าน เช่น ฟิชบินและไอเซ็น เห็นว่าเป็นตัวแปรที่แยกออกจากทัศนคติได้

2. ทัศนคติสัมพันธ์กับพฤติกรรม

แนวคิดนี้เป็นแนวความคิดที่มีมาตั้งแต่ดั้งเดิม นักจิตวิทยาที่สนับสนุนแนวความคิดนี้ได้แก่ ฟิชบินและไอเซ็น (Fishbein & Ajzen) แคมป์เบลล์ (Campbell) เซอร์สโตน (Thurstone) เป็นต้น ซึ่งนักจิตวิทยาเหล่านี้เห็นว่าสัมพันธ์กับแบบแผน (Pattern) ของพฤติกรรม มากกว่าจะสัมพันธ์กับพฤติกรรมหนึ่งพฤติกรรมใดโดยเฉพาะ เซอร์สโตนเองชี้ให้เห็นว่า คนสองคนอาจมีทัศนคติเหมือนกันต่อที่หมายหนึ่ง แต่คนสองคนนี้อาจมีพฤติกรรมต่อที่หมายนั้นต่างกันก็ได้ สิ่งที่เป็นตัวร่วมของพฤติกรรมที่ต่างกันนี้คือ ความเป็นบวกหรือลบต่อที่หมายในระดับเดียวกัน

3. ทฤษฎีที่นำทัศนคติมาทำนายพฤติกรรม

ทฤษฎีที่จะนำมาเสนอในที่นี้ 3 ทฤษฎี คือ ทฤษฎีของโรคิช (Rokeach 1968) ทฤษฎีของทริแอนด์ส (Triandis 1977) และทฤษฎีของฟิชบินและไอเซ็น (Fishbein & Ajzen 1980)

3.1 ทฤษฎีของโรคิช โรคิชเห็นว่าการจะนำทัศนคติมาทำนายพฤติกรรมจำต้องพิจารณาทัศนคติ 2 ประเภท คือ ทัศนคติต่อที่หมาย และทัศนคติต่อสถานการณ ทัศนคติ 2 ประเภทนี้ร่วมกัน

ทำนายพฤติกรรม โดยเขียนเป็นสมการทางคณิตศาสตร์ได้ดังนี้

$$B_{Os} = (w)A_o + (1-w)A_s$$

เมื่อ B_{Os} = พฤติกรรมต่อที่หมายภายในสถานการณ์หนึ่ง (The behavior toward an object within a situation)

A_o = ทศคติต่อที่หมาย (Attitude toward an object)

A_s = ทศคติต่อสถานการณ์หนึ่ง (Attitude toward a situation)

$w, (1-w)$ = การรับรู้ความสำคัญของแต่ละบุคคลว่า A_o กับ A_s มีความสำคัญต่อ B_{Os} เพียงไร

โรคิชและโคลจุนาส (Rokeach & Kliejunas 1972) นำรูปแบบข้างตนมาทดสอบ โดยให้นักศึกษารายงานการขาดเรียนในชั้นเรียนต่าง ๆ ในฐานะเป็น B_{Os} วัดทัศนคติของนักศึกษาที่มีต่ออาจารย์เป็น A_o วัดทัศนคติของนักศึกษว่าการขาดเรียนมีความสำคัญมากน้อยเพียงไร เป็น A_s และให้นักเรียนประมาณค่า w เป็นร้อยละ ผลการวิจัยปรากฏว่า A_o กับ A_s ไม่สัมพันธ์กัน ($r = .07$) A_o กับ B_{Os} สัมพันธ์กันอย่างไม่มีนัยสำคัญ ($r = -.02$) และ A_s กับ B_{Os} สัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญ ($r = -.46$) เมื่อนำ A_o และ A_s มาหาสหสัมพันธ์พหุคูณกับ B_{Os} ค่าสหสัมพันธ์สูงขึ้นเป็น .49 และเมื่อนำน้ำหนัก w และ $1-w$ มาดวงค่าสหสัมพันธ์เพิ่มขึ้นเป็น -.61 ค่าสหสัมพันธ์สูงกว่าค่าสหสัมพันธ์ระหว่าง A_o และ B_{Os} และ A_s กับ B_{Os} อย่างมีนัยสำคัญ โดยสรุปการวิจัยนี้ แสดงให้เห็นว่า ทศคติต่อสถานการณ์สามารถทำนายพฤติกรรมได้ก็พอสมควร แต่ทัศนคติต่อที่หมายกลับไม่สัมพันธ์กับพฤติกรรม หรือไม่มีส่วนช่วยเพิ่มความสามารถในการทำนายพฤติกรรม อย่างไรก็ตามแนวคิดของโรคิชนี้สามารถนำไปอธิบายเป็นส่วนหนึ่งของทฤษฎีของฟิชบินและไอเซ็นที่จะนำเสนอในหัวข้อ 3.3 ได้

3.2 ทฤษฎีของทริย์แอนคิส ทฤษฎีนี้ทริย์แอนคิส(1977) เรียกชื่อว่า รูปแบบพฤติกรรมระหว่างบุคคล (A Model of Interpersonal Behavior) รูปแบบนี้เสนอเป็นสมการทางคณิตศาสตร์ได้ดังต่อไปนี้

$$P_a = (W_H \cdot H + W_I \cdot I) \cdot F$$

- เมื่อ
- P_a = ค่าความน่าจะเป็นของการกระทำหนึ่ง มีค่าเป็นไปไต่จาก 0 ถึง 1
- H = นิสัย (Habit) วิตจากจำนวนครั้งที่บุคคลเคยทำพฤติกรรมนี้มาแล้ว
- I = เจตนา (Intention) ที่จะทำพฤติกรรมนี้
- F = ความเอื้ออำนวยของสถานการณ์ (Facilitating Condition) หมายถึงรวมถึงความสามารถที่บุคคลจะกระทำพฤติกรรมนี้ ความตื่นตัวหรือความพร้อมที่บุคคลมีในการทำพฤติกรรมนี้และความรู้ที่บุคคลมีเกี่ยวกับพฤติกรรมนี้
- W_H, W_I = น้ำหนักถ่วงนิสัยและเจตนา ซึ่งหาได้จาก การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ นอกจากนั้นเจตนา (I) ก็มีตัวกำหนดอีกหลายตัวคือ

$$I = W_S(S) + W_A(A) + W_C(C)$$

- เมื่อ
- S = ปัจจัยทางสังคม (Social Factors) ซึ่งประกอบด้วยที่สถาน บทบาท เจตนาโดยทั่วไปที่บุคคลจะแสดงพฤติกรรม สัญญาที่ให้กับผู้อื่น และอัทธโนทัศน์
- A = ความรู้สึก (Affect) ที่มีต่อพฤติกรรม
- C = คุณค่าของผลกรรม (Consequence) ของการกระทำพฤติกรรมนั้น ซึ่งขึ้นอยู่กับตัวกำหนดอีก 2 ตัว คือ

$$C = \sum_{i=1}^n P_{C_i} V_{C_i}$$

- เมื่อ
- P_{C_i} = ความน่าจะเป็นโดยอัทธโนทัศน์ว่าผลกรรม i จะเกิดตามหลังพฤติกรรม (Perceived Consequence)
- V_{C_i} = คุณค่า (Values) ของผลกรรม i สำหรับบุคคล
- n = จำนวนผลกรรม

3.3 ทฤษฎีของฟิชบินและไอเซ็น ทฤษฎีนี้เรียกว่า ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล (A Theory of Reasoned Action) ฟิชบินและไอเซ็นพัฒนาทฤษฎีนี้มาเป็นเวลากว่า 10 ปี และเสนอทฤษฎีเต็มรูปแบบเมื่อ ค.ศ. 1980 โดยมีสาระสำคัญดังนี้

ข้อสมมติ (Assumption) มนุษย์เป็นผู้มีเหตุผลและใช้ข้อมูลทั้งหมดอย่างเป็นระบบ มนุษย์พิจารณาผลที่อาจเกิดจากการกระทำของตนก่อนตัดสินใจลงมือทำหรือไม่ทำพฤติกรรม

ใจความของทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลโดยสังเขป

1. พฤติกรรมส่วนมากอยู่ภายใต้การควบคุมของเจตนาของบุคคล เจตนาเชิงพฤติกรรม (Behavioral Intention or I) ของบุคคลจึงเป็นตัวกำหนดที่ใกล้ชิดกับการกระทำ
2. เจตนาเชิงพฤติกรรมขึ้นอยู่กับตัวกำหนด 2 วิธี คือ
 - 2.1 ปัจจัยส่วนบุคคล เป็นการประเมินทางบวก - ทางลบของบุคคลต่อการกระทำ เรียกว่าทัศนคติพฤติกรรม (A_B)
 A_B ขึ้นอยู่กับ ความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำ (Behavior Beliefs or b) และการประเมินผลของการกระทำ (Evaluation of Consequence or e) เขียนเป็นสมการทางคณิตศาสตร์ได้ว่า

$$A_B = f \left[\begin{array}{c} n \\ \sum_{i=1} b_i e_i \end{array} \right]$$

- 2.2 ปัจจัยทางสังคม เป็นการประมาณของบุคคลว่าตนจะมีการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (Subjective Norm or SN) เพียงใด กลุ่มอ้างอิงหมายถึง บุคคลใกล้ชิดที่มีความสำคัญต่อบุคคลนั้น

SN ขึ้นอยู่กับ ความเชื่อเกี่ยวกับบรรทัดนะของกลุ่มอ้างอิงต่อการกระทำของตน (Normative Belief or NB) ซึ่งหมายถึง ความเชื่อที่ว่าบุคคลแต่ละคนที่อยู่ในกลุ่มอ้างอิง ประสงค์จะให้ตนทำหรือไม่ทำพฤติกรรมนั้นเพียงใด และ SN ยังขึ้นอยู่กับ แรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (Motivation to Comply or MC) เขียนเป็นสมการทางคณิตศาสตร์ได้ว่า

$$SN = f \left[\begin{array}{c} n \\ \sum_{i=1} NB_i MC_i \end{array} \right]$$

3. จากข้อ 1. และข้อ 2. สามารถเขียนเป็นสมการทางคณิตศาสตร์ได้ว่า

$$B \sim I = f \left[A_{BW_1} + SN_{W_2} \right]$$

W_1 และ W_2 เป็นน้ำหนักที่ได้จากการคำนวณสมการถดถอยพหุคูณ

4. ความสำคัญของทัศนคติต่อพฤติกรรมและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับเจตนาเชิงพฤติกรรม หรือพฤติกรรมเอง นั่นคือ พฤติกรรมบางพฤติกรรมอาจถูกกำหนดโดยทัศนคติต่อพฤติกรรมมากกว่าการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ส่วนพฤติกรรมบางพฤติกรรมอาจได้รับอิทธิพลจากการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงมากกว่าจากทัศนคติต่อพฤติกรรม แต่พฤติกรรมบางพฤติกรรมอาจได้รับอิทธิพลจากปัจจัยทั้งสองได้เช่นกัน ความสำคัญของปัจจัยทั้งสองอาจแตกต่างกันจากบุคคลหนึ่ง ไปสู่อีกบุคคลหนึ่ง

5. ตัวแปรภายนอก (External Variables) เช่น ตัวแปรชีวสังคม ทัศนคติต่อเป้าหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมนั้น ๆ หรือบุคลิกภาพ จะมีอิทธิพลต่อเมื่อตัวแปรนั้น ๆ มีอิทธิพลต่อทัศนคติต่อพฤติกรรม มีอิทธิพลต่อการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง หรือมีอิทธิพลต่อน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรทั้งสองนี้ต่อเจตนาเชิงพฤติกรรม

6. การกำหนดพฤติกรรมที่จะศึกษาจำเป็นต้องกำหนดโดยคำนึงถึง

6.1 การกระทำ (Action) จำต้องกำหนดว่าเป็นการกระทำอย่างเดี่ยว (Single Act) เช่น การให้อาหาร การสูบบุหรี่ หรือ เป็นกลุ่มการกระทำ (Behavior Category) เช่น การออกกำลังกาย ซึ่งอาจประกอบด้วยการกระทำย่อย ๆ หลายการกระทำ เป็นต้น การวิ่ง กระโดดเชือก หรือการเล่นฟุตบอล เป็นต้น

6.2 เป้าหมาย (Target) หมายถึง เป้าหมายของการกระทำ เช่นการให้อาหารกลางวัน อาจกำหนดเป้าหมายให้เป็นนมแม่

6.3 เวลา (Time) หมายถึง เวลาที่พฤติกรรมที่เราสนใจศึกษาจะเกิดขึ้น เช่น การกินนมแม่ตอนค่ำ

6.4 บริบท (Context) หมายถึง สถานที่พฤติกรรมที่เราสนใจศึกษาจะเกิดขึ้น เช่น กินนมแม่ที่บ้าน

การกำหนดพฤติกรรมที่เราจะศึกษานั้น สามารถกำหนดให้มีความจำเพาะได้ตามที่เรา

สนใจจะศึกษา เมื่อกำหนดพฤติกรรมได้แล้ว การวัดทัศนคติต่อพฤติกรรมก็จะต้องวัดให้สอดคล้องกับพฤติกรรม เช่น ทัศนคติต่อการให้ลูกกินนมแม่ที่บ้านตอนค่ำ ส่วนการวัดพฤติกรรมจำเป็นต้องวัดให้สอดคล้องกับพฤติกรรมที่กำหนดขึ้น

ขั้นตอนในการสร้างแบบสอบถามมาตรฐานทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลจากพีชมันและไอเซ็น (1980) มีขั้นตอนดังนี้

1. กำหนดพฤติกรรมในแง่ของการกระทำ เป้าหมาย บริบท และเวลา การกำหนดพฤติกรรมนี้ผู้กำหนดจะต้องแน่ใจว่าตรงกับพฤติกรรมที่ตรงการจริง ๆ การวัดอาจวัดเพียงว่าทำ - ไม่ทำ หรือบางกรณีก็วัดว่าทำมากน้อยแค่ไหน เช่น การเรียนต่อในสายอาชีพหลังจากจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ในตัวอย่างนี้ การกระทำ คือ การเรียนต่อ
เป้าหมาย คือ สายอาชีพ
เวลา คือ หลังจากจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

2. กำหนดเจตนาเชิงพฤติกรรมให้สอดคล้องกับพฤติกรรม เช่น ตั้งใจว่าจะเรียนต่อในสายอาชีพหลังจากจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

รูปแบบของการวัดที่เสนอแนะ
ฉันตั้งใจว่าจะเรียนต่อในสายอาชีพหลังจากจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

เป็นไปได้ _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ เป็นไปไม่ได้
มาก ปาน นอย ไม่ใช่ทั้ง นอย ปาน มาก
กลาง สองอย่าง กลาง

3. กำหนดทัศนคติและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงให้สอดคล้องกับพฤติกรรม เช่น
(ก) ทัศนคติต่อการเรียนต่อในสายอาชีพหลังจากจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
(ข) การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเรียนต่อในสายอาชีพหลังจากจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

รูปแบบของการวัดที่เสนอแนะ
3.1 ทัศนคติ (การวัดวิธีนี้เป็น การวัดทางตรง หรือ A_B จะใช้กับข้อนี้ด้วยความ

เหมาะสม)

การเรียนต่อในสายอาชีพหลังจากจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของข้าพเจ้าเป็นสิ่งที่

ค) _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ เลว
มาก ปาน นอย ไม่ใช่ทั้ง นอย ปาน มาก
กลาง สองอย่าง กลาง

เป็นความทุกข์ _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ เป็นความสุข
มาก ปาน นอย ไม่ใช่ทั้ง นอย ปาน มาก
กลาง สองอย่าง กลาง

3.2 การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (การวัดสม ทางตรง ใช้เพียงข้อเดียว)

คนที่มีความสำคัญต่อชาวเขา ส่วนมากคิดว่า

ชาวเขาคควร _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ ชาวเขาไม่ควร
มาก ปาน นอย ไม่ใช่ทั้ง นอย ปาน มาก
กลาง สองอย่าง กลาง

เรียนต่อในสายอาชีพหลังจากจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ชั้นตอนที่ 1 ถึง 3 เป็นการวัดเพื่อทราบและทำนายพฤติกรรมในระดับทั่วไป การวัดจะวัดให้ทราบถึงรากฐานทางปัญญาของพฤติกรรมจำเป็นต่อวัดในชั้นที่ 4 และ 5 ค่าย

4. กระตุ้นให้คนตอบผลกระทบและแหล่งอ้างอิง เคนซัค เช่น ตามผู้ตอบกลุ่มหนึ่งซึ่งเป็นตัวแทนของประชากรที่จะศึกษาให้ตอบคำถามต่อไปนี้

4.1 ผลกระทบเคนซัค (หรือ ความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรม)

(ก) ท่านคิดว่าการที่ท่านจะเรียนต่อในสายอาชีพหลังจากจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จะก่อให้เกิดข้อดีอะไรบ้าง

(ข) ท่านคิดว่าการที่ท่านจะเรียนต่อในสายอาชีพหลังจากจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จะก่อให้เกิดข้อเสียอะไรบ้าง

(ค) ท่านคิดว่าการที่ท่านจะเรียนต่อในสายอาชีพหลังจากจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จะก่อให้เกิดผลอื่นใดบ้าง

4.2 แหล่งอ้างอิง เคนซัค (หรือ ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง)

(ก) มีคนหรือกลุ่มคนใบบางที่จะสนับสนุนให้ท่านเรียนต่อในสายอาชีพหลังจากจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

(ข) มีคนหรือกลุ่มคนใบบางที่จะคัดค้านไม่ให้ท่านเรียนต่อในสายอาชีพหลังจากจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

(ค) เมื่อท่านคิดถึงการเรียนต่อในสายอาชีพหลังจากจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทำให้ท่านคิดถึงใครอีกบ้างไหม

คำตอบที่ได้จากข้อ 4.1 และ 4.2 สามารถนำมาหาความถี่เพื่อหาผลกระทบเคนซัคใหม่ ความถี่สูง (ไซรยละ 75 ของความถี่ทั้งหมด) และแหล่งอ้างอิง เคนซัคที่มีความถี่สูง

5. กำหนดความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรม การประเมินผลกรรม ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง และแรงจูงใจที่จะคล้อยตาม เช่น

(ก) ความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรม "การ เรียนต่อในสายอาชีพหลังจากจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของชาวเขาจะทำให้ชาวเขาหางานทำไ้ได้ง่ายหลังจากจบการศึกษา"

(ข) ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง "พ่อแม่ของชาวเขาคิดว่า ชาวเขาควรเรียนต่อในสายอาชีพหลังจากจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3"

รูปแบบของการวัดที่เสนอแนะ

5.1 ความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรม (จำนวนข้อเท่ากับความเชื่อเด่นชัดที่มีความถี่สูง) การ เรียนต่อในสายอาชีพหลังจากจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของชาวเขาทำให้ชาวเขาหางานทำไ้ได้ง่ายหลังจากจบการศึกษา

เป็นไปได้ _____ เป็นไปไม่ได้ _____
 มาก ปาน นอย ไม่ใช่ทั้ง นอย ปาน มาก
 กลาง สองอย่าง กลาง

5.2 การประเมินผลกรรม (จำนวนข้อเท่ากับจำนวนความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรม) การหางานทำไ้ได้ง่ายหลังจากจบการศึกษาเป็นสิ่งที่

ดี _____ เลว _____
 มาก ปาน นอย ไม่ใช่ทั้ง นอย ปาน มาก
 กลาง สองอย่าง กลาง

5.3 ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง (จำนวนข้อเท่ากับจำนวนแหล่งอ้างอิงเด่นชัดที่มีความถี่สูง)

พ่อแม่ของชาวเขาเห็นว่า ชาวเขาควร _____ ชาวเขาไม่ควร _____
 มาก ปาน นอย ไม่ใช่ทั้ง นอย ปาน มาก
 กลาง สองอย่าง กลาง
 เรียนต่อในสายอาชีพหลังจากจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

5.4 แรงจูงใจที่จะคล้อยตาม (จำนวนข้อเท่ากับจำนวนความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง)

อิง)

โดยทั่วไปท่านต้องการทำตามในสิ่งที่พ่อแม่ของท่านประสงค์จะให้ท่านทำเพียงใด

ไม่ต้องการเลย _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ ต้องการมาก

- หมายเหตุ (ก) ข้อกระทงทุกข้อในมาตรานี้ (ยกเว้นแรงจูงใจที่จะคล้อยตาม) ให้คะแนนจาก - 3 (เป็นไปไม่ได้ เป็นโทษ เลว เป็นความทุกข์ เสื่อม ไม่ควร) ไปจนถึง +3 (เป็นไปได้ เป็นประโยชน์ ดี เป็นความสุข เจริญ ควร) ส่วนแรงจูงใจที่จะคล้อยตามให้คะแนนจาก 1 (ไม่ต้องการเลย) ไปจนถึง 7 (ต้องการมาก)
- (ข) การจะใช้รูปแบบการวัดที่ต่างไปจากนี้ย่อมทำได้ เช่น การวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง หรือแรงจูงใจที่จะคล้อยตาม

6. การวิเคราะห์

โดยทั่วไปการวิจัยตามแนวทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล มักใช้วิธีวิเคราะห์มูลดังนี้

- 6.1 ทาสสัมพันธ์เชิงสัมพันธ์ระหว่าง A_B กับ Σbe
- 6.2 ทาสสัมพันธ์เชิงสัมพันธ์ระหว่าง SN กับ (NB MC)
- 6.3 ทาสสัมพันธ์เชิงสัมพันธ์ระหว่าง A_B กับ I
- 6.4 ทาสสัมพันธ์เชิงสัมพันธ์ระหว่าง SN กับ I
- 6.5 นำค่า A_B และ SN ไปสร้างสมการถดถอยพหุคูณไปยัง I จะได้นำหนัก

(w_1 และ w_2) เป็นตัวถ่วง A_B และ SN กับค่าสหสัมพันธ์พหุคูณ (R)

6.6 หากค่าสหสัมพันธ์พหุคูณ w_1 หรือ w_2 ใกล้เคียงระหว่าง I กับ B ในกรณีที่การวัดเป็นการวัดเพียงว่า ทำหรือไม่ทำ หากการวัด B เป็นการวัดว่าทำมากน้อยเพียงใด ค่าสหสัมพันธ์ที่คำนวณควรเป็นสหสัมพันธ์เชิงสัมพันธ์

6.7 ผู้วิจัยอาจวิเคราะห์ความเชื่อเกี่ยวผลของการกระทำ การประเมินผลการกระทำ NB และ MC เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มที่ทำกับกลุ่มที่ไม่ทำพฤติกรรมที่ศึกษา หรือระหว่างกลุ่มที่มีเจตนาจะทำกับกลุ่มที่ไม่มีเจตนาจะทำพฤติกรรมที่ศึกษา การวิเคราะห์เหล่านี้จะช่วยให้ผู้วิจัยทราบว่าการกลุ่มสองกลุ่มมีความเชื่อในด้านใดไม่แตกต่างกันและด้านใดต่างกัน จากนั้นก็จะนำไปใช้ประโยชน์ในการ เปลี่ยนทัศนคติโดยเลือกเปลี่ยนเฉพาะความเชื่อที่ต่างกันไ้มากพอที่จะมีอิทธิพลไปเปลี่ยน A_B ได้

ความสำคัญของทัศนคติต่อวิชาชีพครู

หม ภูมิภาค (2526 : 155-156) ได้กล่าวว่า อุปสรรคที่สำคัญที่สุดต่อการสอนอย่างมีประสิทธิภาพของครู คือทัศนคติของครู และในการเตรียมบุคคลที่จะเป็นครู นอกจากการให้ความรู้สามัญและความรู้ทางวิชาชีพแล้ว การสร้างสรรคทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพครูเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง คนที่มีความรู้แต่ขาดทัศนคติที่ดีต่อการสอน ย่อมจะเป็นครูที่ดีไม่ได้ ครูเป็นูทำงานเกี่ยวกับคน ต้องมีความสนใจในคน เข้าใจธรรมชาติของคน การเป็นครูจึงต้องใช้เวลาในการฝึกฝนในฐานะเป็นวิชาชีพชั้นสูง ซึ่งตรงกับความเห็นของเคอร์ติส (Curtis) ที่กล่าวไว้ว่า ครูจำเป็นต้องมีทัศนคติทางอาชีพที่ไ้แก่ ความมีเหตุผล ความอยากรู้อยากเห็น ความมีน้ำใจกว้างขวาง ความซื่อสัตย์ และมีน้ำใจเป็นกลาง มีการพิจารณาอย่างรอบคอบก่อนตัดสินใจ ซึ่งเป็นทัศนคติที่ดีที่ควรมีในตัวครู และแนวคิดนี้ยังสอดคล้องกับข้อค้นพบของสาร์วีย์ มีชนอน (2526 : 2) ว่า การสอนของครูโดยลดี มีประสิทธิภาพ หรือเป็นไปในรูปใดนั้น ความสำคัญส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับทัศนคติต่อวิชาชีพครูของครูผู้สอน

ตอนที่ 2 การวิจัยเกี่ยวกับการสร้างและพัฒนาแบบวัดทัศนคติต่อวิชาชีพครูในต่างประเทศและในประเทศไทย

ทัศนคติต่อวิชาชีพครู ถือเป็นเรื่องใหญ่ที่มีการวิจัยไว้น้อยมาก และเพิ่งจะมีนักวิจัยให้ความสนใจในคานนี้ เมื่อประมาณ 50 ปีที่แล้วมา (Shaw & Wright 1976 : 1) โดยเฉพาะในประเทศไทย เท่าที่ผู้วิจัยได้สืบค้นโดยอิสระระยะเวลาหนึ่ง ยังไม่พบว่ามีนักการศึกษาหรือนักวิจัยใดทำการวิจัยในคานนี้ไว้นอกน 10 กว่าปีที่ผ่านมานี้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะชนมธรรมนิยมประเพณีของไทยให้การเคารพยกย่องผู้ที่เป็นครูอยู่เป็นอันมาก และถือว่าครูเป็นอาชีพที่เกียรติ จึงยากที่จะมีผู้ใดคิดว่า ทัศนคติที่มีต่อครูหรืออาชีพครู เป็นอย่างไร นอกเหนือไปจากการเคารพยกย่อง แต่เมื่อสภาพสังคมเปลี่ยนแปลงไป อาชีพครูเป็นวิชาชีพครูหนึ่งเช่นเดียวกับอาชีพอื่น จึงเริ่มมีผู้ให้ความสนใจที่จะพิจารณาอาชีพครูว่า มีบุคคลในอาชีพอื่น ๆ หรือในอาชีพครูด้วยกัน มีทัศนคติต่ออาชีพอย่างไร ดังนั้นการวิจัยและการสืบค้นผลงานวิจัยทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ จึงเพิ่งจะได้เริ่มขึ้น ผู้วิจัยขอเสนอเรื่องของการสร้าง การพัฒนา และวิจัยเกี่ยวกับแบบวัดทัศนคติต่อวิชาชีพครูทั้งต่างประเทศและในประเทศไทย ดังนี้

1. การสร้างแบบวัดทัศนคติต่อวิชาชีพครูในต่างประเทศ

แบบวัดทัศนคติต่อวิชาชีพครูได้มีการเริ่มศึกษากันอย่างจริงจังในต่างประเทศโดยอาศัยความพยายามของไรอันส์ (Ryans) ที่ศึกษาและวิจัยเกี่ยวกับลักษณะครู (อ้างถึงในอุทุมพร ทองอุไทยและพวงแก้ว ปุณยภนท 2520 : 6) แบบวัดทัศนคติต่ออาชีพครูที่มีชื่อเสียงมากคือแบบสำรวจทัศนคติครูมินิโซตา (Minnesota Teacher Attitude Inventory - MTAI) สร้างโดย Walter W. Cook, Carroll H. Leeds และ Robert Callis สร้างขึ้นในปี ค.ศ. 1951 ซึ่งศึกษาพฤติกรรมความสัมพันธ์ของครูและนักเรียน ได้รวบรวมข้อความที่เกี่ยวกับพฤติกรรมเหล่านี้ 150 ข้อความมาสร้างเป็นข้อกระทงที่มีลักษณะเป็นสเกล 5 สเกล โดยปลายข้างหนึ่งแสดงความเห็นด้วยอย่างยิ่ง และอีกปลายหนึ่งเป็นไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง แบบสำรวจฉบับนี้มีเนื้อหาครอบคลุมทัศนคติต่อวิชาชีพครูโดยทั่วไป มีค่าความเที่ยงแบบแบ่งครึ่ง (Split Half Method) เท่ากับ 0.93 และความเที่ยงแบบวิธีทดสอบซ้ำ (Test-retest Method) มีค่าใกล้เคียง 0.70 (Buros 1959 : 789) และมีความตรงตามเกณฑ์สัมพันธ์ (Criterion-related Validity) (Buros 1959 : 797) แบบสำรวจนี้ใช้เวลาในการตอบประมาณ 20-30 นาที

แบบสำรวจทัศนคติต่ออาชีพครูอีกฉบับหนึ่ง ได้แก่ แบบสำรวจทัศนคติครู (Teacher Attitude Inventory-TAT) ซึ่งเป็นแบบสำรวจที่สร้างขึ้นเพื่อใช้ประโยชน์ในการวัดทัศนคติของนักศึกษาครูที่มีต่อวิชาชีพการสอนและงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกัน เป็นแบบสำรวจที่มีคุณค่าสำหรับสถาบันฝึกหัดครูที่จะใช้ในการศึกษาทัศนคติของนักศึกษาครู และจากการทราบถึงทัศนคติก็สามารถใช้ประโยชน์ในการเปลี่ยนแปลงทัศนคติได้ โดยจัดกิจกรรมที่จะช่วยชักจูงให้เกิดทัศนคติในทางที่ดีขึ้น (Ahluwalia 1974 : 2) แบบสำรวจนี้สร้างขึ้นเมื่อ ค.ศ. 1974 โดย อลูวาเลีย (S.P. Ahluwalia) ซึ่งเป็นอาจารย์ทางการศึกษาของมหาวิทยาลัยบานาราสสินธุ ในประเทศอินเดีย สร้างโดยอาศัยหลักการมาตรวัดแบบลิเคอร์ท (Likert Scale) ซึ่งเป็นการประมาณขนาดของทัศนคติแบบรวมสรุป (Summated rating Scale) แบบสำรวจทัศนคติของอลูวาเลียสร้างขึ้นจากการรวบรวมข้อความที่แสดงทัศนคติของคณาจารย์และสิ่งที่เกี่ยวข้องของครู 6 ประการคือ

- (1) วิชาชีพครู (Teaching Profession)
- (2) การสอนในชั้นเรียน (Class-room Teaching)

- (3) การปฏิบัติที่เน้นตัวเด็กเป็นศูนย์กลาง (Child-centered Practices)
- (4) กระบวนการทางการศึกษา (Educational Process)
- (5) นักเรียน (Pupils)
- (6) ครู (Teachers)

โดยที่ครั้งแรกอลูวาเลือกรวบรวมข้อความไว้ 300 ข้อความ ซึ่งเป็นข้อความที่วัดทัศนคติในองค์ประกอบ 6 องค์ประกอบที่กล่าวมาแล้วข้างต้น องค์ประกอบละ 50 ข้อความ หลังจากนั้นได้จัดสัมมนาเพื่อพิจารณาความตรงตามเนื้อหาของข้อความเหล่านี้ 2 ครั้ง ครั้งแรกได้เชิญนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิถียุคแรก นักจิตวิทยา นักสังคมวิทยา เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการพิจารณาข้อความ ปรากฏว่า กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิได้เลือกข้อความไว้ 180 ข้อความ หลังจากนั้นอลูวาได้จัดสัมมนาครั้งที่สอง โดยเชิญครูและนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มาพิจารณาข้อความที่คัดเลือกไว้ 180 ข้อความ ปรากฏว่า กลุ่มนี้ได้คัดเลือกข้อความไว้ 150 ข้อความ อลูวาได้จึงนำเอาแบบสำรวจทัศนคติชุดนี้ไปทดลองใช้กับนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิถียุคมัธยมศึกษา จำนวน 1402 คน ปรากฏว่าข้อความที่มีคุณภาพดีเพียง 90 ข้อที่วัดทัศนคติในองค์ประกอบย่อย 6 องค์ประกอบ ๆ ละ 15 ข้อกระทง และข้อกระทงเหล่านี้มีทั้งข้อที่แสดงทัศนคติในทางลบและในทางบวก ซึ่งมีวิธีการให้คะแนนแตกต่างกัน โดยที่ข้อความที่แสดงทัศนคติในทางบวกให้คะแนนเป็น 4,3,2,1,0 แก่คำตอบเห็นด้วยอย่างยิ่ง, เห็นด้วย, ไม่แน่ใจ, ไม่เห็นด้วย, ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ตามลำดับ ในขณะที่แสดงทัศนคติในทางลบให้คะแนนกลับกันเป็น 0,1,2,3,4 แก่คำตอบเห็นด้วยอย่างยิ่ง, เห็นด้วย, ไม่แน่ใจ, ไม่เห็นด้วย, ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ตามลำดับ

อลูวาได้หาค่าความเที่ยงของแบบสำรวจโดยวิธีการแบ่งครึ่ง (Split Half Method) ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.88 และค่าความเที่ยงแบบทดสอบซ้ำ (Test-retest Method) โดยทิ้งช่วงห่าง 3 เดือน และ 9 เดือน ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.59 และ 0.64 ตามลำดับ สำหรับค่าความตรงของแบบสำรวจอลูวาได้ใช้การพิจารณาความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ของผู้ทรงคุณวุฒิสองกลุ่มตั้งใจกล่าวมาแล้วข้างต้นและหาความตรงตามสภาพ (Concurrent Validity) โดยหาความสัมพันธ์ของคะแนนแบบสำรวจชุดนี้กับแบบสำรวจทัศนคติครุมนินโชคา ปรากฏว่าแบบสำรวจมีความตรง ดังนั้น เชม ซี โจชิ (M.C. Joshi) จึงได้พัฒนาแบบสำรวจชุดนี้เป็นภาษาฮินดูแล้วอลูวาได้จึงพิมพ์แบบสำรวจเป็นสองภาษาควบกันคือ ภาษาอังกฤษและภาษาฮินดู และหาปกติวิสัย (Norms) ในรูปตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์แยกตามรัฐและเพศ

โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 2169 คนเป็นนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์จาก 5 รัฐ

2. การสร้างและพัฒนาแบบวัดทัศนคติต่อวิชาชีพครูในประเทศไทย

คณะรัฐบาลภายใต้การนำของนายชานินทร์ ทรวิชัย เป็นนายกรัฐมนตรีได้เล็งเห็นความสำคัญของครูว่ามีบทบาทต่อความมั่นคงของประเทศเป็นอย่างมาก จึงได้กำริให้มีการปรับปรุงการคัดเลือกบุคคลเข้าสู่วิชาชีพครู โดยให้มีการวัดทัศนคติต่ออาชีพ ในฐานะที่ทบวงมหาวิทยาลัยมีสถาบันฝึกหัดครูอุดมศึกษาทำหน้าที่ผลิตครูจำนวนหนึ่ง จึงได้รับนโยบายนี้ในการที่จะวิจัยและพัฒนาแบบวัดทัศนคติซึ่งที่กล่าวข้างตน

ดังนั้นในปี 2520 ทบวงมหาวิทยาลัยจึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นมาชุดหนึ่ง มีชื่อว่า "คณะกรรมการ เพื่อวิจัยและพัฒนาแบบวัดทัศนคติต่อวิชาชีพ(ครู)และสังคม" คณะกรรมการชุดนี้ ได้ร่วมกันประชุมและสร้างแบบวัดทัศนคติขึ้นมาชุดหนึ่ง เรียกว่า "แบบวัดประสบการณ์ทางอาชีพและสังคม" (อุทุมพร ทองอุไทยและพวงแก้ว ปุณยภน 2520 : 2) ได้ทดลองใช้เพื่อตรวจสอบคุณภาพแล้วจึงนำแบบวัดนี้มาทดสอบกับผู้ที่สอบผ่านการสอบขอเขียนของคณะครุศาสตร์และศึกษาศาสตร์ ปี 2520

แบบวัดประสบการณ์ทางอาชีพและสังคมจำแนกเป็นแบบวัดทัศนคติต่ออาชีพครู 18 ข้อ และทัศนคติต่อสังคม 12 ข้อ มีลักษณะเป็นข้อคำถามที่สั้น ๆ และมีตัวเลือก 4 ตัวเลือก โดยที่ค่าตอบทุกข้อจะแสดงความมากน้อยของความคิดเห็น ความตั้งใจ และทัศนคติในลักษณะที่แตกต่างกัน ไม่มีข้อใดผิดหรือถูก ผู้ตอบใช้เวลาตอบประมาณ 20 นาที และแบบวัดประสบการณ์ทางอาชีพและสังคมที่สร้างมีใช้เพื่อใช้เป็นเครื่องมือตัดสินผลการสอบเข้ามหาวิทยาลัย แต่มุ่งหมายที่จะใช้ผลการสอบจากแบบวัดนี้เป็นข้อมูลประกอบการสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลประกอบการพิจารณาจากหลายแหล่งยังผลให้การสัมภาษณ์มีโอกาสตัดสินใจได้ดีขึ้น

และหลังจากได้ใช้แบบวัดประสบการณ์ทางอาชีพและสังคมประกอบการสัมภาษณ์ในปีการศึกษา 2520 แล้วอุทุมพร ทองอุไทยและพวงแก้ว ปุณยภน ได้นำข้อมูลเกี่ยวกับประวัติส่วนตัวผู้สมัคร และผลการสอบจากแบบวัดประสบการณ์ทางอาชีพและสังคม มาวิเคราะห์และวิจัยต่อ ซึ่งผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างจำนวน 756 คน ส่วนมากเป็นเพศหญิงอายุน้อยกว่า 19 ปี มาจากครอบครัวขนาดใหญ่ บิดามารดาประกอบอาชีพประกอบธุรกิจส่วนตัว สำเร็จการศึกษาในระดับต่าง ๆ ในกรุงเทพฯ เป็นส่วนมาก และเลือกคณะครุศาสตร์และศึกษาศาสตร์ เป็นอันดับ 6

2. เนื่องจากการให้คะแนนของแบบวัดประสมการทางอาชีพและสังคมต่างกัน จึงทำการวิเคราะห์คะแนนของแบบวัดประสมการทางอาชีพแยกออกจากแบบวัดประสมการทางสังคม ผลการเปรียบเทียบคะแนนของผู้ตอบปรากฏว่า คะแนนของผู้ตอบจากแบบวัดประสมการทางอาชีพนั้น ผู้ตอบเพศหญิงได้คะแนนสูงกว่าผู้ตอบเพศชาย ผู้ตอบที่อยู่ในกรุงเทพมหานครได้คะแนนสูงกว่าผู้ตอบที่อยู่ต่างจังหวัด ผู้ตอบที่เลือกเข้าศึกษาในคณะครุศาสตร์และศึกษาศาสตร์ลำดับแรกได้คะแนนสูงกว่าผู้เลือกเข้าศึกษาในคณะครุศาสตร์และศึกษาศาสตร์ในลำดับหลัง ๆ ส่วนคะแนนจากแบบวัดประสมการทางสังคมปรากฏว่า ผู้สมัครที่มาจากครอบครัวขนาดเล็กได้คะแนนสูงกว่าผู้สมัครที่มาจากครอบครัวขนาดใหญ่

3. แบบวัดประสมการทางอาชีพมีข้อดีคือ ตัวเลือกมีค่าน้ำหนักสูงมีผู้เลือกมาก และจำแนกผู้สมัครสูงออกจากผู้สมัครต่ำ มีจำนวน 5 ข้อ ส่วนแบบวัดประสมการทางสังคมมีข้อกระทัดรัด 2 ข้อ และแบบวัดประสมการทางอาชีพมีความเที่ยง 0.306 มีความตรงเชิงจำแนก และการตรวจเป็นปรนัย ส่วนแบบวัดประสมการทางสังคมมีความเที่ยง 0.334 ไม่มีความตรงเชิงจำแนก และการตรวจมีความคลาดเคลื่อนมาก

ต่อมาในปีการศึกษา 2521 แบบวัดประสมการทางอาชีพ(ครู) ได้รับการวิจัยและพัฒนา มาเป็นแบบวัดทัศนคติต่อวิชาชีพครู โดยอุทุมพร ทองอุไทย โดยที่ผู้วิจัยและพัฒนาได้ศึกษารูปแบบของทัศนคติกับพฤติกรรมจากบทความของ ปีเตอร์ เบนท์เลอร์ (Peter Bentler) ซึ่งศึกษาที่มาของพฤติกรรมและความสัมพันธ์กับทัศนคติ ได้ข้อค้นพบว่าพฤติกรรมมาจากความตั้งใจโดยตรง มาจากทัศนคติ มาจากปทัสถาน และมาจากพฤติกรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งอาจจะโยงความสัมพันธ์กันไปมาได้ รูปแบบดังกล่าวนี้ได้รับการพิสูจน์ว่าใช้ได้ดีกว่าวิธีของฟิชเบิน (Fishbein) (อุทุมพร จามรมา 2526 : 24) แต่ผู้วิจัยสนใจวิธีการวัดมากกว่ารูปแบบ และผู้วิจัยได้ศึกษากระบวนการที่ช่วยให้การวัดทัศนคติให้ดีขึ้น โดยการศึกษาการวัดทัศนคติของกัตต์แมน (Guttman) ซึ่งเรียกโมเดลนี้ว่า Theory of Facet Analysis (อุทุมพร ทองอุไทย 2522 : 11) มีแนวคิดว่าการที่คนมีทัศนคติจนแสดงพฤติกรรมออกมาประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 1 เป็นองค์ประกอบเกี่ยวกับงาน ปะทะสัมพันธ์ (Interaction) ระหว่างคนกับงานนั้น องค์ประกอบที่ 2 เป็นองค์ประกอบเกี่ยวกับลักษณะของงาน องค์ประกอบที่ 3 เป็นองค์ประกอบเกี่ยวกับช่วงเวลาในลักษณะของปะทะสัมพันธ์ระหว่างคนกับงาน

ผู้วิจัยได้อาศัยแนวความคิดของ เบนท เลอร์ และกัทท์แมนพัฒนาแบบวัดทัศนคติครู ซึ่งลักษณะของแบบวัดทัศนคตินี้ประกอบด้วยข้อความเกี่ยวกับลักษณะครู ลักษณะนักเรียน ลักษณะวิชาชีพครู วิธีสอน ความตั้งใจในการประกอบอาชีพครู และความคาดหวังจากวิชาชีพครู จำนวน 30 ข้อ มีตัวเลือก 4 ตัวเลือก ซึ่งให้นำหนักคะแนนเป็น 4,3,2,1 สลับกัน

หลังจากสร้างเสร็จจึงให้นำแบบวัดทัศนคติต่อวิชาชีพครู ไปใช้เก็บข้อมูลจากผู้สมัคร เข้าศึกษาต่อในคณะครุศาสตร์และศึกษาศาสตร์ และนำผลมาวิเคราะห์หาค่าคุณภาพของแบบวัด ซึ่งพบว่า แบบวัดทัศนคติต่อวิชาชีพครูมีค่าความเที่ยงแบบความสอดคล้องภายในเป็น 0.84 มีความตรงเชิงจำแนก กล่าวคือ สามารถจำแนกผู้ที่เลือกสาขาครุศาสตร์หรือศึกษาศาสตร์อันดับ 1 และ 2 ออกจากอันดับอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญ

ต่อมาในปี 2522 ผู้วิจัยได้แก้ไขปรับปรุงแบบวัดทัศนคติโดยแก้ไขข้อความหลักและตัวเลือกใหม่ของข้อกระทงจำนวน 6 ข้อ ส่วนอีก 24 ข้อ ยังคงสภาพเดิม ซึ่งผลการวิจัยที่ผ่านมาแสดงให้เห็นว่ามีคุณภาพสูงและนำแบบวัดทัศนคติที่ปรับปรุงแล้ว ไปวัดกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่มคือ (1) กลุ่มครูประจำการ ซึ่งประกอบด้วยครูอนุบาล ครูประถมศึกษา มัธยมศึกษาและวิทยาลัยครู จำนวน 570 คน (2) กลุ่มผู้ตั้งใจจะประกอบอาชีพครู โดแกดผู้สมัคร เข้าศึกษาในคณะครุศาสตร์และศึกษาศาสตร์ ซึ่งผ่านการสอบขอเขียนเรียงรอยแล้ว จำนวน 1953 คน (3) กลุ่มผู้เข้าสู่อชีพครู โดแกด นิสิตครุศาสตร์ปีที่สุดท้าย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 167 คน และนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าคุณภาพ พบว่า ทัศนคติต่อวิชาชีพครูของนักเรียนและนิสิตนักศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญจากทัศนคติต่อวิชาชีพครูของครูประจำการ และทัศนคติต่อวิชาชีพครูของบุคคลทั้งสามกลุ่มเปลี่ยนแปลงได้ไม่คงที่ ซึ่งขึ้นอยู่กับตัวแปรดังต่อไปนี้ คือ

- (1) กลุ่มครูประจำการ ขึ้นอยู่กับ เพศ อายุ และรายได้ของครู
- (2) กลุ่มนิสิตชั้นปีที่ 1 ขึ้นอยู่กับ เพศ และประเภทของอุปการะ
- (3) กลุ่มนิสิตชั้นปีที่ 4 ขึ้นอยู่กับ เพศ และสถานที่เกิด

การเปลี่ยนแปลงทัศนคติต่อวิชาชีพครู มีลักษณะแนวโน้มที่ต่างกันคือ ทัศนคติต่อวิชาชีพครูของครูประจำการที่มีอายุต่างกันมีแนวโน้มเป็นเส้นโค้งกำลังสาม กล่าวคือ ทัศนคติช่วงแรกต่ำพออายุมากขึ้นจะสูงขึ้นและจะค่อย ๆ ลดลงมา และทัศนคติต่อวิชาชีพครูของครูประจำการที่มีรายได้ต่างก็มีแนวโน้มเป็นเส้นโค้งกำลังสาม กล่าวคือ ระยะแรกรายได้ต่ำมีทัศนคติขึ้น พอรายได้ที่เพิ่มขึ้นทัศนคติจะสูงขึ้น เมื่อรายได้สูงมากขึ้นใกล้ปกติ เกือบทัศนคติจะลดลง เป็นเพราะความเบื่อ

ในปี 2520 พวงนภา ทัศนติก (2522 : 37) ได้ดัดแปลงแบบสำรวจทัศนคติครู
(Teacher Attitude Inventory - TAT) ของอฮลูวาเลีย (S.P. Ahluwalia) ตามลำดับ
ชั้นตอนดังนี้

- (1) ศึกษารายละเอียดของแบบสำรวจทัศนคติครู แล้วทำการแปลและเรียบเรียงแบบ
สำรวจทัศนคติครูจากต้นฉบับภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย ซึ่งมีจำนวน 90 ข้อ
- (2) นำแบบสำรวจที่แปลและเรียบเรียงเรียบร้อยแล้ว ไปให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านภาษา
แปลกลับจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษ
- (3) นำแบบสำรวจฉบับภาษาอังกฤษที่ได้จากข้อ(2) กับต้นฉบับเดิมที่เป็นภาษาอังกฤษ
ไปให้ผู้ที่ เป็นเจ้าของภาษาตรวจอีกครั้งหนึ่งว่าใจความในแต่ละข้อของทั้งสองฉบับนั้นตรงกัน
หรือไม่ และทำการแก้ไขปรับปรุงข้อที่ใจความไม่ตรงกันเสียใหม่
- (4) นำแบบสำรวจที่แก้ไขเรียบร้อยแล้ว ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 10 คน คัดสินความตรงเชิง
เนื้อหา (Content Validity) และตัดสินว่าข้อความใดแสดงทัศนคติในทางที่ดีหรือไม่ดี ผลปรากฏ
ว่า เหลือข้อกระทงเพียง 81 ข้อ
- (5) นำแบบสำรวจที่จัดเรียงข้อกระทงแบบสุ่มไปทดลองใช้ 2 ครั้ง เพื่อคัดเลือกข้อความ
ที่มีค่าอำนาจจำแนกสูงไว้ ปรากฏว่า ได้แบบสำรวจทัศนคติครูฉบับสุดท้ายมีข้อกระทง 72 ข้อ
- (6) นำแบบสำรวจทัศนคติครูฉบับสุดท้ายไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนิสิตนักศึกษา
ครู จากวิทยาลัยครู คณะศึกษาศาสตร์ คณะครุศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร ปีการ
ศึกษา 2520 ปรากฏผลการวิจัยดังนี้

6.1 แบบสำรวจทุกข้อมีอำนาจจำแนกสูง โดยมีค่าที่ (r) ตั้งแต่ 3.01 ถึง 15.62
ซึ่งมีค่านัยสำคัญที่ระดับ 0.01

6.2 ความเที่ยงของแบบสำรวจคำนวณโดยวิธีแบ่งครึ่งข้อ ข้อคือเป็น 0.99

6.3 แบบสำรวจมีความตรงเชิงเนื้อหา จากการให้ผู้เชี่ยวชาญ 10 คน คัดสินความ

ตรง

6.4 ไทปกิวิสัยเปอร์ เซนต์ ไทลส์สำหรับนิสิต นักศึกษา ครูชายและหญิง ในเขต

กรุงเทพมหานคร

ในปี 2521 พวงแก้ว ปุณยภนิก (ทบทวนมหาวิทยาลัย 2527 : 37-64) ได้วิจัยเกี่ยวกับแบบสำรวจทัศนคติครูของอูลวาเลียที่ได้รับการแปลเป็นภาษาไทย โดยพวงแก้ว คัมพติกง จำนวน 90 ข้อ โดยนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม คือ กลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 445 คน กลุ่มนิสิตนักศึกษาคณะครุศาสตร์และศึกษาศาสตร์ จำนวน 1176 คน และกลุ่มครู-อาจารย์ จำนวน 451 คน รวมเป็น 2072 คน และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์คุณภาพของขอกะหง ปรากฏว่า ขอกะหงที่สามารถจำแนกทัศนคติของกลุ่มที่ยังไม่ได้เข้าวิชาชีพครูคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 กับกลุ่มที่อยู่ในกลุ่มวิชาชีพครูแล้ว ได้แก่ ครู-อาจารย์ มีจำนวน 63 ข้อ และความเที่ยงของแบบสำรวจมีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา เท่ากับ 0.97 หลังจากนั้นผู้วิจัยได้นำขอกะหงที่มีคุณภาพทั้ง 63 ข้อ ไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ผ่านการสอบคัดเลือกขอเข้าเรียนในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในปีการศึกษา 2522 จำนวน 910 คน และติดตามไปวัดทัศนคติของนักศึกษาในกลุ่มเดิมอีกครั้งในตอนปลายของปีที่ 1 ปรากฏว่า สามารถติดตามได้ 208 คน เป็นนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 105 คน บางเขน 19 คน พิษณุโลก 19 คน และมหาสารคาม 38 คน และจากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ 27 คน และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ขอกะหง เพื่อคัดเลือกขอกะหงที่มีคุณภาพที่เอาไว้ โดยวิเคราะห์หาความเที่ยงโดยวิธีสอบซ้ำและวิเคราะห์ความตรงโดยหาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนทัศนคติกับสรุปทัศนคติ, ความตั้งใจประกอบอาชีพครูในอนาคตและการเห็นคุณค่าของวิชาชีพครู ปรากฏผลการวิเคราะห์ดังนี้

(1) ขอกะหงที่มีอำนาจจำแนกดี โดยถือเกณฑ์ความแตกต่างของมัธยัมเลขคณิตของคะแนนทัศนคติของกลุ่มที่มีทัศนคติดีกับกลุ่มที่มีทัศนคติที่ไม่ดี มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 มีทั้งหมด 57 ข้อ

(2) ค่าความเที่ยงของแบบสำรวจโดยวิธีสอบซ้ำ เท่ากับ 0.82

(3) แบบสำรวจชุดนี้ขาดความตรง จากการวิเคราะห์โดยการหาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนทัศนคติจากแบบสำรวจกับการประเมินรวมสรุปทัศนคติ ความตั้งใจในการประกอบอาชีพครูในอนาคต และการเห็นคุณค่าของวิชาชีพครู

ในปี 2521 ประคอง กรรณสูตและอรพินธ์ โภชนกา (2523) ได้ร่วมกันทำการพัฒนาและวิจัยเกี่ยวกับแบบวัดทัศนคติต่อวิชาชีพครู โดยผู้วิจัยเลือกแปลแบบสำรวจทัศนคติครูมินิโซตา (Minnesota Teacher Attitude Inventory-MTAI) ฟอรัมเอ เป็นภาษาไทยโดยให้คงความหมายเดิมมากที่สุด แต่สำนวนและความหมายใกล้เคียงกับพฤติกรรมของคนไทยมากที่สุด

ปรากฏว่า ได้แบบวัดทัศนคติต่อวิชาชีพครูประกอบด้วยข้อกระทง 150 ข้อ ลักษณะของแบบวัดเป็นแบบวัดที่กำหนดยุทธวิธีตามสเกลค่าตอบ 5,4,3,2,1 และแบบวัดนี้มีเนื้อหาครอบคลุมทัศนคติต่อวิชาชีพครูโดยทั่วไป เช่น ความรู้สึกทัศนคติเกี่ยวกับพฤติกรรม การเรียนการสอน จนกระทั่งการวัดผล และผู้วิจัยได้นำแบบวัดทัศนคติต่อวิชาชีพครูนี้ไปทดลองใช้ 2 ครั้งคือ

ครั้งแรกผู้วิจัยได้ทดลองใช้แบบวัดทัศนคติต่อวิชาชีพครูกับกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม ๆ ละ 130 คน คือ กลุ่มนิสิตคณะครุศาสตร์ชั้นปีที่ 1 แทนนักศึกษาครู กลุ่มครูซึ่งประกอบด้วยอาจารย์จากโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและครูในโรงเรียนของจังหวัดชัยนาท แทนครูที่ปฏิบัติงานในการสอน และกลุ่มนิสิตคณะรัฐศาสตร์ และคณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย แทนนักศึกษาที่ไม่เลือกวิชาชีพครู ปรากฏว่า แบบวัดทัศนคติต่อวิชาชีพครูฉบับนี้มีค่าความเที่ยงสูง และโดยเฉลี่ยแล้วสามารถจำแนกทัศนคติต่อวิชาชีพครูระหว่าง นักศึกษาที่เลือกเรียนวิชาชีพครู ครูที่ปฏิบัติงานในการสอน และนักศึกษาที่ไม่เลือกวิชาชีพครู ได้ที่ระดับความมีนัยสำคัญ 0.01 ครูที่ปฏิบัติงานในการสอนได้คะแนนทัศนคติต่อวิชาชีพครู โดยเฉลี่ย เป็นลบและต่ำที่สุด ส่วนผู้ที่ไม่เลือกวิชาชีพครู โดยเฉลี่ย เป็นบวกและสูงสุด

จากผลการวิจัยครั้งแรก ผู้วิจัยจึงได้นำแบบวัดทัศนคติต่อวิชาชีพครูมาวิเคราะห์และทดลองใช้อีกครั้งในปี 2523 โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 600 คน ประกอบด้วยนักศึกษาครูจำนวน 100 คน นักศึกษาที่ไม่เลือกวิชาชีพครูจำนวน 100 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เพศหญิงจำนวน 100 คน และเพศชาย 100 คน และครู-อาจารย์ที่ปฏิบัติงานในการสอน 1-10 ปีจำนวน 112 คน ประสิทธิภาพในการสอน 11-20 ปีจำนวน 68 คน และประสิทธิภาพในการสอน 21 ปีขึ้นไปจำนวน 20 คน ปรากฏว่า แบบวัดทัศนคติต่อวิชาชีพครูมีค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงชนิดสัมประสิทธิ์อัลฟาอยู่ระหว่าง 0.85-0.95 ทัศนคติต่อวิชาชีพครูโดยเฉลี่ยของนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ดีกว่าของนักศึกษาครู นักศึกษาที่ไม่เลือกวิชาชีพครู นักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และครูที่มีประสิทธิภาพในการสอน 1-10 ปี อย่างมีนัยสำคัญ แตกไม่แตกต่างจากครูที่มีประสิทธิภาพในการสอน 11-20 ปี และ 21 ปีขึ้นไป ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ส่วนทัศนคติต่อวิชาชีพครูบุคคลกลุ่มอื่นไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 คะแนนทัศนคติต่อวิชาชีพครูของกลุ่มตัวอย่างทุกกลุ่ม ยกเว้นกลุ่มครูที่มีประสิทธิภาพในการสอน 11-20 ปี และ 21 ปีขึ้นไป เป็นไปในทางลบ และผู้วิจัยได้เสนอไว้(ทรงวงมหาวิทยาลัย 2527 : 67) ว่า แบบวัดทัศนคติต่อวิชาชีพครูของมิชิโซทา พอร์มเอ อาจนำมาใช้กับคนไทยได้ เพราะมีค่าความเที่ยงสูงพอ แต่ไม่เหมาะที่จะนำมาใช้ในการคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาต่อ อาจนำมาใช้สำหรับการแนะแนวหรือติดตามทัศนคติของครูหรือผู้ที่ทำงานเกี่ยวกับเด็ก เพื่อแก้ไขสิ่งบกพร่องจะดีกว่า

เยาว์ วิบูลย์ศรี และศิริชัย กานจนวาลี (2523) ได้ใช้ความผสมผสานจากประสบการณ์ และทฤษฎี โดยได้ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นจากผลการวิจัยของ เฉลิว บุรีภักดี และคณะ และจาก ประสบการณ์ที่ได้จากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับคุณลักษณะของอาจารย์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และเอกสารอื่น ๆ มาสร้างแบบวัดทัศนคติต่อวิชาชีพครูขึ้นในปี 2521 ซึ่งครอบคลุมเกณฑ์ทัศนคติ 5 ลักษณะ ได้แก่ ทัศนคติต่อสถานภาพวิชาชีพครู ลักษณะการเป็นครู กระบวนการเรียนการสอน นักเรียนและความคาดหวังที่มีต่อวิชาชีพครู ประกอบด้วยขงกระทรวงแบบลิเคอร์ท แต่มีลักษณะพิเศษคือ มีค่าขอย 5 ตัวเลือกมีน้ำหนักคะแนนต่างกัน นำไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนิสิตชั้นปีที่ 1 คณะ ครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร จำนวน 266 คน และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ที่น้ำหนักตัวเลือกโดยวิธี **Sigma Deviate**

Weighting Method ของเอ็ดเวิร์ด (Edward) (ทรวงมหาวิทยาลัย 2527 : 78) ปรากฏว่า ใช้ขงกระทรวงที่ใช้ได้ทั้งสิ้น 100 ข้อ หลังจากนั้นผู้วิจัยได้นำเอาแบบวัดทัศนคติต่อวิชาชีพครูไปใช้ กับกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาคจำนวน 488 คน กลุ่มนิสิตชั้นปีที่ 1 คณะครุศาสตร์และศึกษาศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยในส่วนกลางและภูมิภาค จำนวน 333 คน และกลุ่มครูที่ได้รับการคัดเลือกว่ามีทัศนคติต่อวิชาชีพครูจากส่วนกลางและภูมิภาค จำนวน 40 คน ผลปรากฏว่า แบบวัดทัศนคติต่อวิชาชีพครูที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีความเที่ยงอยู่ระหว่าง 0.86-0.93 และแบบวัดทัศนคติต่อวิชาชีพครูที่สร้างขึ้นสามารถจำแนกทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างทั้งสาม กลุ่มได้อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 และสามารถจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามความตั้งใจที่จะประกอบ อาชีพครู และความคิดเห็นต่อการประกอบอาชีพครูอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 และมีความตรง ตามเนื้อหา

ต่อมาในปี 2522 ผู้วิจัยได้พัฒนาแบบวัดทัศนคติต่อวิชาชีพครูฉบับนี้ในสถานคุณภาพ และศึกษา โครงสร้างขององค์ประกอบของแบบวัด โดยตัดทอนจำนวนขงกระทรวงลงเหลือเพียง 60 ข้อ แต่ครอบคลุม องค์ประกอบทั้ง 5 องค์ประกอบ แล้วนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนที่สอบผ่านการคัดเลือกเข้าศึกษาในคณะศึกษาศาสตร์ของมหาวิทยาลัย 4 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัย เชียงใหม่ มหาวิทยาลัยศิลปากร และมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำนวน 461 คน โดยทำการวัด ในวันสอบสัมภาษณ์ และได้ติดตามเก็บรวบรวมสถิติผลการเรียนและคะแนนแบบวัดอีกครั้งหนึ่ง หลังจากกลุ่มตัวอย่างเรียนจบการศึกษาภาคแรก ผลการวิจัยพบว่า แบบวัดทัศนคติต่อวิชาชีพครูนี้มีความ เที่ยง และมีความตรงเชิงจำแนกตามความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพครู ซึ่งเป็นการยืนยันว่า เครื่องมือมีประสิทธิภาพ และตัวประกอบที่เป็นโครงสร้างสำคัญของแบบวัดมี 4 ตัวประกอบ ได้แก่ ลักษณะ

การสอน สถานภาพวิชาชีพครู คุณธรรม และบุคลิกภาพของการเป็นครู และยังพบอีกว่าคะแนนทัศนคติในตอนสอบคัดเลือกมีความสัมพันธ์กับคะแนนทัศนคติ เมื่อจบการศึกษาภาค เรียบแรกอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียน

ต่อมาในปี 2523 ผู้วิจัยได้ทำการพัฒนาแบบวัดทัศนคติต่อวิชาชีพครูอีกครั้ง เพื่อพยายามปรับปรุงให้แบบวัดมีมาตรฐานยิ่งขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาปกติวิสัย เปอร์ เซ็นต์ ไทล์ (Percentile Norm) และสแตน ไนน์ (Stanine Norm) และศึกษาสถานภาพของกลุ่มอ้างอิง (Reference Group) ของการพัฒนาปกติวิสัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่สอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อได้ในคณะครุศาสตร์และศึกษาศาสตร์ของมหาวิทยาลัย 6 แห่ง คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น จำนวน 1876 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีคำนวณปกติวิสัย เปอร์ เซ็นต์ ไทล์ และสแตน ไนน์ ด้วยค่าแทนของคะแนนที่วัดได้จากกลุ่มตัวอย่าง และผลการวิจัยพบว่า แบบวัดทัศนคติชุดนี้มีความเที่ยงสูง ปกติวิสัย เปอร์ เซ็นต์ ไทล์ และสแตน ไนน์ แบ่งได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ ประเภทแรกเป็นเกณฑ์ระดับมหาวิทยาลัยโดยทั่วไปคำนวณจากค่าแทนของคะแนนที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ประเภทที่สอง เป็นเกณฑ์เฉพาะแต่ละมหาวิทยาลัยคำนวณจากค่าแทนของคะแนนที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างจากมหาวิทยาลัยแต่ละแห่ง นอกจากนี้พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีสัดส่วนของเพศหญิงมากกว่าเพศชาย อยู่ภายใต้การอุปการะของบิดามารดา มีภูมิลำเนาอยู่ภาคกลาง และเลือกคณะครุศาสตร์หรือศึกษาศาสตร์ เป็นอันดับสุดท้าย

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์และนิยะดา ศรีจันทร์ (2523) ได้สร้างแบบวัดทัศนคติต่อวิชาชีพครู โดยอาศัยแนวคิดของทฤษฎีของฟิชเบินและไอเซ็น (Fishbein & Ajzen) ที่เรียกว่า ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล (A Theory of Reasoned Action) หรือที่เรียกในภาษาไทยว่า ทฤษฎีผลกรรมหรือทฤษฎีมรรคนล ซึ่งชัยพร วิชชาวุธ เป็นผู้ที่ชื้อไว้ (ทบวงมหาวิทยาลัย 2527 : 93) โดยเนื้อหาที่นำมาใช้สร้างแบบวัดทัศนคติต่อวิชาชีพครูคือ ความเชื่อตามสามัญสำนึกเกี่ยวกับวิชาชีพครู ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้สร้างแบบสำรวจความเชื่อเกี่ยวกับวิชาชีพครูขึ้น 1 ฉบับ ซึ่งประกอบด้วยคำถามปลายเปิดใหม่ตอบบรรยายลักษณะของอาชีพครูตลอดจนบอกถึงกลุ่มอ้างอิงที่แนะนำหรือไม่แนะนำให้ตนเองประกอบอาชีพครู แล้วนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชายหญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเบญจมินทร เกชา จำนวน 60 คน และนิสิตคณะครุศาสตร์ปีที่ 1 จำนวน 57 คน ความเห็นที่ได้จากแบบสำรวจนั้นนำมาแจกแจงความถี่และจัดกลุ่มถือเป็นความเชื่อตามสามัญสำนึกเกี่ยวกับวิชาชีพ

ครูของกลุ่มตัวอย่าง และนำไปสร้างแบบวัดตามทฤษฎีของพีชมัน และเนื่องจากแบบวัดทัศนคติต่อวิชา
 วิชาครูที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นแบบวัดตัวแปรทัศนคติตามทฤษฎีของพีชมันซึ่งเป็นตัวแปร 1 ใน 3 ตัวแปรที่
 ประกอบเป็นแบบจำลองพฤติกรรมของพีชมันและไอเซ็น การหาความตรงตามทฤษฎีของแบบวัดทัศนคติ
 ต่อวิชาครูฉบับนี้จำเป็นต้องใช้ผลการวิเคราะห์ร่วมกับอีก 2 ตัวแปรที่เหลือคือ ความตั้งใจใฝ่
 พฤติกรรม หรือเรียกว่า เจตนาเชิงพฤติกรรม (Behavioral Intention) และปกติวิสัยเชิง
 อรรถนัย หรือเรียกว่า การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (Subjective Norm) (ธีระพร อูรรวมไฉ
 2528 : 144-145) ดังนั้นผู้วิจัยจึงสร้างแบบวัดตัวแปรทั้งสองด้วย โดยรวมกันเป็นแบบวัดฉบับ
 เดียวกัน เรียกว่า แบบสำรวจความตั้งใจและทัศนคติต่อวิชาครู ซึ่งลักษณะและเนื้อหาของข้อ
 กระทบของแบบวัดแบ่งเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนที่หนึ่งเป็นแบบวัดทัศนคติต่อวิชาครูจำนวน 22 ข้อ
 ส่วนที่สองเป็นแบบวัดปกติวิสัยเชิงอรรถนัยมีจำนวน 5 ข้อ และส่วนที่สามเป็นแบบวัดความตั้งใจประกอบ
 อาชีพครูมีจำนวน 3 ข้อ แล้วผู้วิจัยได้นำแบบวัดนี้ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
 ปีที่ 5 จำนวน 305 คนและนิสิตคณะครุศาสตร์ชั้นปีที่ 1 อีก 31 คน และนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาคัด
 เลือกข้อกระทบ โดยคัดเลือกเอาเฉพาะข้อกระทบที่มีความตรงตามเกณฑ์ภายนอก และหาคุณภาพของ
 แบบวัดนี้โดยหาค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงโดยวิธีทดสอบซ้ำและวิธีความคงที่ภายใน และหาความตรง
 โดยหาความตรงตามเนื้อเรื่องและความตรงตามทฤษฎี ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่า ได้แบบวัดทัศนคติ
 ต่อวิชาครูที่สร้างตามแนวทฤษฎีของพีชมันประกอบด้วยข้อกระทบ 19 ข้อ มีความตรงตามเนื้อเรื่อง
 และมีความตรงตามทฤษฎีเป็นที่น่าเชื่อถือ และมีค่าความเที่ยงแบบทดสอบซ้ำเท่ากับ 0.68 และความ
 เที่ยงแบบคงที่ภายในมีค่าอยู่ระหว่าง 0.59 ถึง 0.67

สถิติ ประมุขราชและสุภาพ วาดเขียน (2525) ได้ร่วมกันสร้างแบบวัดทัศนคติต่อวิชา
 วิชาครูตามวิธีของเทอร์สโตน (Thurstone) ซึ่งเรียกว่า "วิธีอัตรภาพที่ปรากฏเท่ากัน" (Equal
 Appearing Intervals) โดยที่ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรทัศนคติเกี่ยวกับวิชาครูที่จะใช้วัด ซึ่ง
 มี 10 ตัวประกอบ คือ การตัดสินใจที่จะเป็นครู สิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพครู มูลเหตุ
 จูงใจที่อยากเป็นครู อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของครู คุณลักษณะของครูที่ดี ความรู้เกี่ยวกับ
 วิชาครู สถานภาพของครูและวิชาครู ความคาดหวังเกี่ยวกับวิชาครู อุดมคติในการปฏิบัติของ
 ครู คุณประโยชน์ของวิชาครู และโดยรวมรวมข้อความที่เกี่ยวกับตัวแปรทัศนคติต่อวิชาครูจำนวน
 769 ข้อ และหลังจากตรวจสอบได้เลือกข้อความที่เหมาะสมที่สุดจำนวน 132 ข้อ และได้ทำการ
 ศึกษาวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างหลายประเภท กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างเพื่อให้การตัดสินใจกำหนดคามাত্রา

ประจำขอความซึ่งประกอบด้วยนิสิตบัณฑิตศึกษา คณะครูศาสตร์จำนวน 100 คน และอาจารย์ประจำในคณะครูศาสตร์จำนวน 100 คน กลุ่มตัวอย่างเพื่อหาความเที่ยง เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 153 คน และนิสิตบัณฑิตศึกษาจำนวน 105 คน สำหรับกลุ่มตัวอย่างเพื่อหาความตรงมีจำนวน 3248 คน โดยแบ่งเป็นการหาความตรงเชิงทฤษฎีจำนวน 2684 คน ซึ่งได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ทั่วไปจำนวน 140 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ผ่านการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาในคณะศึกษาศาสตร์และครูศาสตร์ ประจำปี 2524 จำนวน 1417 คน และเห็นนิตินัยที่ 2 ถึงปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์และครูศาสตร์ของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ จำนวน 1127 คน และสำหรับกลุ่มตัวอย่างเพื่อหาความตรงตามสภาพปัจจุบันได้แก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ผ่านการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาในคณะศึกษาศาสตร์และครูศาสตร์ ปีการศึกษา 2524 จำนวน 564 คน ส่วนกลุ่มตัวอย่างเพื่อหา เกณฑ์ปกติ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ผ่านการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาในคณะศึกษาศาสตร์และครูศาสตร์ ปีการศึกษา 2524 จำนวน 1417 คน ซึ่งเป็นกลุ่มเดียวกับกลุ่มที่ใช้ในการหาความตรง สถิติที่ใช้ในการหาความตรงประจำขอความคือ มีขยฐาน และส่วนเบี่ยงเบนควอไทล์ การหาความเที่ยงใช้หาสหสัมพันธ์แบบแมงครัง การหาความตรงเชิงทฤษฎีใช้การ เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่มด้วยการทดสอบค่าที (t) การหาความตรงตามสภาพปัจจุบันใช้สหสัมพันธ์ระหว่างแบบวัดทัศนคติต่อวิชาชีพครูฉบับนี้กับแบบวัดทัศนคติต่อวิชาชีพครูตามแนวของพีชชิน ปรากฏผลการวิจัยดังนี้

1. ได้แบบวัดทัศนคติต่อวิชาชีพครูที่มีความตรงประจำขอจาก 1 ถึง 11 ค่าละ 4 ข้อ รวมทั้งฉบับมีข้อกระทง 44 ข้อ

2. ความเที่ยงของแบบวัดสำหรับกลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ทั่วไปและนิสิตบัณฑิตศึกษามีค่า 0.76 และ 0.73 ตามลำดับ

3. ความตรงเชิงทฤษฎี โดยการทดสอบความแตกต่างระหว่างผู้ที่ตั้งใจประกอบอาชีพครู กับผู้ที่ตั้งใจประกอบอาชีพอื่น ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5 ทั่วไปและนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่สอบคัดเลือกเข้าศึกษาทางครู ได้ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทุกกลุ่ม ส่วนความตรงตามสภาพปัจจุบัน สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนจากแบบวัดทัศนคติต่อวิชาชีพครูฉบับนี้กับแบบวัดทัศนคติต่อวิชาชีพครูตามแนวของพีชชิน ค่าสหสัมพันธ์มีนัยสำคัญทางสถิติ 6 ค่าในจำนวน 7 ค่า

4. ผลการหาค่าเกณฑ์ปกติ การหาค่าคะแนนปกติต่อคะแนนรวมทั้ง 4 ข้อของแต่ละคน มีได้ใช้คะแนนเฉลี่ย ดังนั้นแทนที่คะแนนจะมีพิสัยจาก 1 จนถึง 11 จึงมีพิสัยจาก 4 ถึง 44 โดยเปอร์เซ็นต์ไคมีพิสัยจากร้อยละ 0.17 จนถึงร้อยละ 99.79

ต่อมาในปี 2524 สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง ทักษะจิตตอวิชาชีพครูของผู้สมัครที่สอบผ่านขอเขียนเพื่อเข้าศึกษาในคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยในประเทศไทย : ศึกษาเปรียบเทียบเชิงวิวัตต์และผลทั่วไค ซึ่งผู้วิจัยได้เข้ามาตรวจวัดทักษะจิตตอวิชาชีพครูที่พัฒนาขึ้นตามแนววิธีการของ เซอร์สโตน โดยสุ่วสุคี่ ประมุขราชและสุภาพ วาดเขียน จำนวน 44 ข้อ และผู้วิจัยได้เข้ามาตรวจวัดทักษะจิตตอวิชาชีพครูที่ผู้วิจัยได้สร้างตามแนวทฤษฎีของพีชมัน จำนวน 30 ข้อ และแบบสอบถามรួรรอบตัวทางการศึกษา จำนวน 15 ข้อ โดยใช้ทดสอบกับผู้สมัครสอบที่ผ่านขอเขียนและเข้าสัมภาษณ์ เพื่อเข้าศึกษาในคณะครุศาสตร์หรือศึกษาศาสตร์ ในปีการศึกษา 2524 ซึ่งผู้สมัครมาจำนวน 564 คน ผลของการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ผู้สมัคร เข้าศึกษาในคณะครุศาสตร์ โดยเฉลี่ยแล้วมีทักษะจิตตอวิชาชีพครูอยู่ในระดับ " คี " แม้วิวัตต์ทักษะจิตตอวิชาชีพของ เซอร์สโตนจะบ่งชี้แนวโน้มระดับทักษะจิตตอวิชาชีพก็ตาม
2. ในกรณีวัดทักษะจิตตอวิชาชีพครู โดยวิธีของ เซอร์สโตน พบว่า ผู้สมัคร เข้าศึกษาในคณะครุศาสตร์หรือศึกษาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยต่างมีระดับทักษะจิตตอวิชาชีพครู ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
3. ในกรณีวัดทักษะจิตตอวิชาชีพครู โดยวิธีของพีชมัน พบว่า ส่วนใหญ่แล้วผู้สมัคร เข้าศึกษาในคณะครุศาสตร์หรือศึกษาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ มีระดับทักษะจิตตอวิชาชีพครู ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ มีเพียงผู้สมัคร เข้าศึกษาในคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตสงขลา เท่านั้นที่มีทักษะจิตตอวิชาชีพครูสูงกว่าผู้สมัคร เข้าศึกษาในคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตปทุมวัน และสูงกว่าผู้สมัคร เข้าศึกษาในคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์
4. ผู้สมัคร เข้าศึกษาในแต่ละสถาบันโดยเฉลี่ยแล้วมีความรួรรอบตัวทางการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง และผู้สมัคร เข้าศึกษาในสถาบันต่างก็มีความรួรรอบตัวทางการศึกษาไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
5. คะแนนทักษะจิตตอวิชาชีพครูจากมาตรวัดตามวิธีของ เซอร์สโตน และตามวิธีของพีชมัน มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญในเกือบทุกกลุ่มตัวอย่าง มีเพียงกลุ่มเดียว เท่านั้นที่คะแนนทักษะจิตตอวิชาชีพครูที่วัดด้วยวิธีต่างกัน ไม่สัมพันธ์กัน
6. คะแนนทักษะจิตตอวิชาชีพครู ไม่สัมพันธ์กับคะแนนความรួรรอบตัวทางการศึกษาในทุกกลุ่มตัวอย่าง

จากผลการพัฒนาเครื่องมือหรือมาตรวัดทัศนคติต่อวิชาชีพครู รวมทั้งการวิจัยเกี่ยวกับทัศนคติต่อวิชาชีพครู ที่โลกกล่าวมาแล้วข้างต้นจะเห็นได้ว่า การวัดและเครื่องมือที่ใช้ในการวัดทัศนคติต่อวิชาชีพครูนั้น ในประเทศไทย เพิ่งจะได้รับความสนใจและทำการพัฒนาและศึกษาวิจัยกันอย่างจริงจัง เมื่อประมาณไม่กี่ปีมานี้เอง และก็มีจำนวนไม่มากนัก ซึ่งถือว่าเป็นจุดเริ่มของการพัฒนาระบบการคัดเลือกบุคคลเข้าสู่อุตสาหกรรมครูศึกษา เพื่อให้ได้ครูที่จะไปเป็นครูที่ดีและมีความสำคัญต่อสังคมไทยต่อไป

ตอนที่ 3 แววกู : ความหมายและการศึกษาเบื้องต้น

ความหมายและองค์ประกอบเบื้องต้นของแววกูความเป็นครู

ความหมายของคำว่า " แวกู " ยังกำหนดแน่นอนไม่ได้ว่าหมายถึงอะไร มีขอบเขตแค่ไหน มีโครงสร้างอย่างไร และประกอบด้วยอะไรบ้าง แต่ในที่ประชุมสัมมนาที่จัดขึ้นที่ทบวงมหาวิทยาลัย เมื่อปี 2526 ได้เห็นสอดคล้องกันว่า แวกูน่าจะประกอบด้วยความสามารถเฉพาะอย่าง ใจรัก และมีความสนใจ ดังนั้นคำว่า " แวกูความเป็นครู " ก็ยังไม่สามารถที่จะกำหนดความหมายที่แน่นอนเด่นชัดได้ แต่นักการศึกษาชั้นนำของไทยบางท่าน ก็ได้พยายามที่จะให้ทรรศนะเกี่ยวกับความหมายและองค์ประกอบเบื้องต้นของ " แวกูความเป็นครู " อาทิเช่น

พจน์ สะเพียรชัย ให้คำจำกัดความของแววกูความเป็นครูว่า หมายถึง ผู้ที่มีคุณสมบัติที่ตัวพร้อมที่จะปฏิบัติหน้าที่ครูได้อย่างดีตามอุดมการณ์ของครูที่ดี ซึ่งคุณสมบัติดังกล่าวมองได้ 2 ลักษณะ คือ ลักษณะแรก สิ่งที่มีคุณสมบัติตัวมาแต่กำเนิดคล้ายกับความฉลาดซึ่งเป็นแววกูที่จัดเป็น fluid และแววกูนี้จะเชื่อมโยงกับความฉลาด ตามทฤษฎีความฉลาดของฮอร์น (Horn) เชื่อว่า แวกูที่เป็น fluid นี้เป็นปฏิภาคโดยตรงกับความสมบูรณ์ของระบบประสาททางสมอง จะมีตัวมุ่งซึ่งประการหนึ่งคือความจำ ครูควรจะเป็นคนฉลาด ดังนั้นบุคคลที่เข้าสู่งานอาชีพครูควรเป็นคนฉลาด ลักษณะที่สอง แวกูคือ ผลผลึก (Crystal) ของการเรียนรู้และประสบการณ์ มีพ่อแม่พี่น้อง สิ่งแวดล้อมเป็นตัวหล่อหลอมแนวความคิดและทัศนคติให้เป็นครู (ทบวงมหาวิทยาลัย 2527 : 188-189)

สำเร้ง บุญเรืองรัตน์ ได้ให้ความคิดเห็นสนับสนุนความเห็นที่ว่า แวกูความเป็นครูอยู่ที่สิ่งแวดล้อม ถ้าอยู่ในแวดวงครูก็มีแนวโน้มที่จะเป็นครู แวกูเป็นลักษณะพื้นฐานที่จะสื่อให้เห็นว่าถ้าได้รับการฝึกอบรมแล้วก็จะ เป็นครูที่ดีต่อไป นอกจากนี้แล้วแววกูความเป็นครูน่าจะประกอบด้วยความสามารถทางสติปัญญา ได้แก่ ความถนัดด้านภาษาและเหตุผล (ทบวงมหาวิทยาลัย 2527 : 190-191)

สมหวัง พิชัยานุวัฒน์ ได้เสนอความคิดเห็นสนับสนุนประเด็นที่ว่าสิ่งแวดล้อม คือญาติพี่น้อง เป็นครูจะเป็นธรรมชาติที่สำคัญที่จะบ่งชี้แนวความเป็นครู และใ้ค่าจำกัดความแนวความเป็นครูว่า เป็นศักยภาพทั้งในเชิงคุณลักษณะและความสามารถของบุคคลซึ่งจำเป็นต้องมีเมื่อได้รับการพัฒนาแล้ว ยอมรับผลของการปฏิบัติงานครูอย่างมีประสิทธิภาพ

ความสามารถจะประกอบด้วย ความเฉลียวฉลาดหรือความถนัด ซึ่งเป็นความสามารถ ทางสติปัญญา ความถนัดทั่วไป ความสามารถเชิงวิเคราะห์

นอกจากนี้ยังได้เสนอองค์ประกอบพื้นฐานของแนวความเป็นครูไว้ 7 ประการ คือ

- (1) ความสามารถเชิงภาษา
- (2) ความสามารถเชิงวิเคราะห์
- (3) ความยืดหยุ่นและการปรับตัว
- (4) รู้จักการให้บริการ (Sense of Service)
- (5) ความรับผิดชอบ
- (6) ความรู้จักเอาใจใส่ สนใจ (Sense of Careness)
- (7) ความอดทนมีกบีน สู้งาน (แนวทางมหาวิทยาลัย 2527 : 191-193)

วิจิตร ศรีสอาน ได้ให้ความหมายของแนวความเป็นครูว่าหมายถึง สิ่งที่ยังสั่งเกตได้จาก คนคนนั้น ไม่ว่าจะสั่งเกตด้วยวิธีใด คอนซางจะเป็นสิ่งที่มีอยู่ในคนนั้น และแสดงออกเป็นพฤติกรรมที่สั่งเกตได้

แนวความเป็นครูจะคองคูลาพฤติกรรมที่สั่งเกตได้ของ เขาวชนคนนั้นก่อน เขาสู่อาริษัทรูมี ลักษณะที่สอแสดงให้เห็นความเป็นไปใดที่จะ เป็นครูที่ดี เป็นพื้นฐานอยู่ เป็นศักยภาพพื้นฐานที่คิดตัวหรือ เป็นผลจากการ เรียนรู ศักยภาพพื้นฐานหรือแนวที่สัมพันธ์กับความเป็นครูที่ดี ในลักษณะที่เป็นคุณสมบัติ คิดตัวที่สำคัญได้แก่ ความเฉลียวฉลาด (แนวทางมหาวิทยาลัย 2527 : 193-194)

กล่าวโดยสรุป แนวความเป็นครูน่าจะหมายถึง ศักยภาพพื้นฐานที่คิดตัวมาตั้งแต่กำเนิด และสิ่งแวดล้อมที่บุคคลนั้นเกี่ยวข้องกับอยู่ ถ้าได้รับการฝึกอบรมวิชาชีพครูอย่างถูกต้องแล้ว เขาก็จะเป็น ครูที่ดีได้ในอนาคต

การศึกษาเบื้องต้นเกี่ยวกับแววความเป็นครู

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (ทบวงมหาวิทยาลัย 2527 : 171-186) ได้ทำการศึกษาเบื้องต้นเกี่ยวกับแววความเป็นครู โดยสร้างเครื่องมือในการคัดเลือกบุคคลเข้าสู่วงการวิชาชีพครู ซึ่งเครื่องมือดังกล่าวแบ่งออกเป็น 3 มิติ โดยที่มิติที่ 1 เป็นสิ่งที่พยายามหาประสบการณ์ที่สัมพันธ์กับแววของความเป็นครู สิ่งที่ยึดมาเป็นประสบการณ์ที่เคยหรือไม่ มากน้อยเพียงไร อย่างไร มิติที่ 2 เป็นการวัดความรู้หรือความรู้รอบตัวทางการศึกษา โดยมีเหตุผลที่ว่า ถ้าคนที่มีความถนัดมีแววครูจะมีความสนใจ จะมีความรู้ทางการศึกษาที่เรียนรู้โดยกระบวนการสังคมประเพณี มีไหวพริบหรือความรู้อ่านจากตำรา และอีกมิติหนึ่ง เป็นแบบวัดทัศนคติต่อวิชาชีพครูที่สร้างโดยสวัสดิ์ ประทุมราชและสุภาพ วาดเขียน สรุปแล้วเครื่องมือที่ใช้คัดเลือกบุคคลเข้าสู่วงการวิชาชีพครูในปีการศึกษา 2525 นั้นวัด 3 อย่าง คือ

- (1) วัดทัศนคติต่อวิชาชีพครู
- (2) วัดประสบการณ์ที่สัมพันธ์กับแววครู
- (3) วัดความรู้รอบตัวทางการศึกษา

โดยพิจารณาว่า แววความเป็นครูมี 2 องค์ประกอบ คือ

- (1) ประสบการณ์ตรงที่สัมพันธ์กับแววความเป็นครู
- (2) ความรู้รอบตัวทางการศึกษา

เมื่อสร้างแบบวัดขึ้นแล้ว ได้นำไปใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ผ่านการสอบข้อเขียนเข้าศึกษาในคณะครุศาสตร์หรือศึกษาศาสตร์ในปีการศึกษา 2526 ได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์ผลเบื้องต้นใน 3 ประเด็น คือ

- (1) การวิเคราะห์มาตรวัดในแง่มาตรวัดประสบการณ์ที่สัมพันธ์กับแววครูและความรู้รอบตัวทางการศึกษา
- (2) การศึกษาระดับทัศนคติและแววความเป็นครูของนิสิตนักศึกษาสถาบันต่าง ๆ
- (3) การศึกษาความสัมพันธ์ เป็นการพยายามทดสอบความตรงเชิงภาวะสันนิษฐาน

(Construct Validity)

ประเด็นที่ 1 การวิเคราะห์มาตรวัด ข้อมูลที่ได้จากนิสิตคณะครุศาสตร์ที่สมัครคัดเลือกเข้าศึกษาในศึกษาในปีการศึกษา 2526 จำนวน 345 คน นำมาคำนวณหารายชื่อ ซ้อมลออกมา สเกลเป็น 0-3 บางข้อค่อนข้างยาก หมายถึงไม่ค่อยมีประสบการณ์ในส่วนนี้มี 20 ข้อ คะแนนเต็ม 60 คะแนน ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.72 เป็นที่น่าพอใจ เมื่อเปรียบเทียบกับ

กลุ่มสูง กลุ่มต่ำในเชิงอำนาจจำแนก ทุกข้อมีนัยสำคัญทั้งสิ้น

ประเด็นที่ 2 การวัดความรอบรู้ทางการศึกษาจำนวน 25 ข้อ คะแนนเต็ม 25 คะแนน การวิเคราะห์รายชอคอนขางมีปัญหโดยเฉพาะชอหาย ๆ ที่จริงเป็นสเกลที่นำมาจากแบบวัดที่สร้างโดยเขวาทิ วิบูลย์ศรีและศิริชัย กาญจนวาสีนำมาทำเป็นเห็นควยหรือไม่เห็นควย จึงคอนขางเอียงไปทางเห็นควย ทำให้ค่าความยากงายคอนขางสูง อยู่ระหว่าง 0.96 และ 0.86 ทำให้จำแนกไม่ได้

ผลการคำนวณค่าสถิติทั้งหมดมีให้คะแนนเฉลี่ยเป็น 71.60 % แต่ปัญหาเรื่องความเที่ยงในการวิเคราะห์ภายใน ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.26 ซึ่งคอนขางต่ำ แสดงว่าแต่ละชอวัดในเรื่องที่ต่างกัน ทั้งที่นำจะวัดในเรื่องเดียวกัน

ประเด็นที่ 3 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรคัตศรกับตัวแปรแนวของความเป็นครู ใช้ตัวอย่างในการศึกษา 380 คน แยกกลุ่มสูงคือ กลุ่มที่ทำคะแนนได้ 60 % ขึ้นไป และกลุ่มต่ำคือ กลุ่มที่ได้คะแนน 48 % ลงมา ปรากฏว่ากลุ่มสูงมี 27 % และกลุ่มต่ำมี 46 % พิจารณาว่ากลุ่มสูง กลุ่มต่ำแตกต่างกันหรือไม่ โดยคยาเฉลี่ย กลุ่มสูงเฉลี่ยแล้วคะแนนแนวความเป็นครู เท่ากับ 70.05 % กลุ่มต่ำเฉลี่ยแล้วคะแนนแนวความเป็นครู เท่ากับ 42.94 % มีนัยสำคัญคอนขางแยกออกจากกันชัดเจน โดยสรุปผลการศึกษามีดังนี้ คือ

1. ผลการศึกษาค้นคว้า ระดับแนวของความเป็นครูหรือประสบการณ์ที่สัมพันธ์กับอาชีพครู ส่วนมากไม่สูงและไม่แตกต่างกันในระหว่างสถาบันต่าง ๆ
2. สมมติฐานที่ทดสอบที่สำคัญ เช่น ในแง่ทัศนคติที่มีต่อแนวของความเป็นครู ควรมีพื้นฐานความรู้ที่กว้างขวางไม่มีความเฉพาะเจาะจงมากเกินไปที่ควรมีความรับผิดชอบสูง คองคยแลคนอื่น อาชีพนิคทาหรือมารคาส่วนมาก ประกอบอาชีพส่วนตัว รายคยของครอบครัวอยู่ในระดับปานกลาง (3,500-5,000 บาท) ันคยการ เลือกล่วนมากเลือกคณะครุศาสตรหรือศึกษาศาสตรในันคย 4-6 และทัศนคติคยอาชีพครูอยู่ในระดับปานกลาง

จากผลงานการพัฒนาเครื่องมือหรือมาตรวัดทัศนคติต่อวิชาชีพครู รวมทั้งการวิจัยเกี่ยวกับทัศนคติต่อวิชาชีพครู ที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นจะเห็นได้ว่า การวัดและเครื่องมือที่ใช้ในการวัดทัศนคตินั้นในประเทศไทยเราเพิ่งจะได้รับความสนใจและพัฒนา/ศึกษาวิจัยกันอย่างจริงจังเมื่อประมาณไม่กี่ปีมานี้เอง และก็มีจำนวนไม่มากนัก โดยเฉพาะการศึกษาเกี่ยวกับแนวความเป็นครู ซึ่งปัจจุบันถือว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาระบบการคัดเลือกบุคคลเข้าสู่สถาบันครูศึกษา เพื่อให้ได้บุคคลที่จะไปเป็นครูที่ดี มีประโยชน์ต่อสังคมและมีความสำคัญต่อการพัฒนาสังคมไทยให้เจริญก้าวหน้า แต่เท่าที่ผลงานทั้งทางการพัฒนาเครื่องมือวัดทัศนคติหรือการวิจัยที่ผ่านมามีจนถึงปัจจุบันรวมทั้งเรื่องของแนวความเป็นครูด้วย เป็นผลงานที่ได้มาจากกระแสด้านความคิดหลายกระแสด้านความคิดของนักวิชาการหรือนักวิจัยทางการศึกษาเท่านั้น ฉะนั้นในการศึกษารุ่นนี้เป็นการศึกษาทางองค์ประกอบของแนวความเป็นครูที่ได้จากกระแสด้านความคิดของนักปฏิบัติที่คลุกคลีกับวงการวิชาชีพครูในระดับชั้นแนวหน้า เพื่อให้ได้ตัวประกอบของแนวความเป็นครูในทัศนะของนักปฏิบัติ อันเป็นแนวทางหนึ่งในการพัฒนาระบบการคัดเลือกบุคคลเข้าสู่การสถาบันครูศึกษา ที่จะไปเป็นครูที่ดี มีประโยชน์ต่อสังคมและมีความสำคัญต่อการพัฒนาสังคมไทยให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นไปในอนาคต

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย